

Princo Vanc', by Eleanor Putnam and Arlo Bates

The Project Gutenberg EBook of Princo Vanc', by Eleanor Putnam and Arlo Bates This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: Princo Vanc'

Author: Eleanor Putnam Arlo Bates

Illustrator: Frank Myrick

Translator: Herbert Harris

Release Date: October 20, 2007 [EBook #23093]

Language: Esperanto

Character set encoding: ASCII

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK PRINCO VANC' ***

Produced by Louise Hope, David Starner, Dave Morgan, Team Esperanto and the Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net> (This book was produced from scanned images of public domain material from the Google Print project.)

[Tipografiaj eraroj estas listigata poste de la teksto.]

PRINCO VANC'

[Ilustrajxo]

PRINCO VANC'

de ELEANOR PUTNAM kaj ARLO BATES, Litt. D.

Ilustrita de FRANK MYRICK

el la angla lingvo, laux permeso, esperantigis HERBERT HARRIS

Rekomendita de la ESPERANTISTA LITERATURA ASOCIO

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., INC. West Newton, Mass., U.S.A. 1914

Copyright, 1914 by HERBERT HARRIS

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., INC.

Presejo de ERNEST FAIRMAN DOW West Newton, Mass., Usono

ANTAUXPAROLO

Tre korajn dankojn mi sxuldas al Sinjorinoj Hankel, Bastoul kaj Scheerpeltz, kaj al aliaj kompetentuloj, kiuj afable tralegis la manuskripton de cxi tiu traduko, kaj pri gxi donis bonan konsilon.

Profesoro Arlo Bates estas cxefprofesoro de la angla literaturo cxe Massachusetts Institute of Technology, en Boston, Massachusetts, Usono, konata auxtoro de multaj romanoj kaj poemaroj, kaj sxatata paroladisto pri literaturaj temoj.

"Eleanor Putnam" estas pseuxdonimo de Sinjorino Arlo Bates, kiu posedis tre artistan literaturan guston, kaj kelkfoje kunlaboris kun sia edzo, antaux sia bedaŭrinda morto, kiu okazis antaux kiam aperis cxi tiu fabelo.

La originala angleverkita libro, "Prince Vance," jam ne estas acxetebla.

Al Profesoro Bates, kiu bonkore permesas la eldonadon de cxi tiu traduko, kun la originalaj ilustrajxo, gxi estas tre dankeme dedixita de

La Tradukinto.

CXAPITRO I

Certe ne estis strange, ke Princo Vanc' tiel miregis, ke li sidis tutan duonhoron nur rigardaxante, nek penante movi muskolon, nek movigxante for de la segxo. Estas ja kredeble, ke iu alia Princo en similaj cirkonstancoj estus egale mutigita de la mirego,--kiel iu ajn povos vidi, kiu volos atenti dum mi reiros al la komenco, kaj rakontos tion, kio antaŭe okazis.

Per "la komenco" mi aludas la naskigxon de Princo Vanc'; je kiu okazo la potenca feino Kopeto estis elektita lia baptopatrino, de kiu tempo ŝi certe ne montris sin tre dorlotema al la Princo. Ekzemple, ŝi insiste postulis, ke ŝia baptofilo atentu la lecionojn; ke li respektu la instruistojn; kaj (kio estis la plej ofenda postulo el cxiuj) ke li, Princo Vanc', la sola filo de la gepatroj, kaj sola heredonto de la regno, nepre lernu obei. Cetere ŝi trankvile diris al la baptofilo, ke, se li ŝxin ne obeus volonte, certe estus des pli malbone por li; cxar lerni li devos, per metodoj severaj, se lin ne lernigos pli mildaj.

Cxio cxi sxajnis al Vanc' tre malagraba kaj maljusta speco de parolo; kaj oni povas imagi, ke gxi ne pliigis lian amon al la baptopatrino. La rilatoj inter ili pli kaj pli malbonigxis, gxis Vanc' farigxis forta belkreska knabo cxirkaŭe dektrijara, kiam unu tagon venis la Blua Sorcxisto al la palaco.

Tiumatene estis okazinta inter Vanc' kaj la baptopatrino serioza malpaco. Ŝi subite sin montris cxu la lernocxambro, tute neatendita, laux sia malagraba kutimo; kaj kompreneble tio okazis precize dum la momento, kiam la Princo estis frapanta (sen boksgantoj) la orelojn de sia instruisto pro tio, ke la kompatinda maljunulo petis, ke li lernu la limojn de la regno, kiu baldaŭ estos lia proprajxo.

"Vi vidis la limojn, preterirante ilin cxiujn piede," la feino malafable diris. "Kreskante vi farigxas mallaborema, egoisma, kaj malobeema; vi hontigas vian baptopatrinon, kaj malhonoras vian familion. Kredeble vi baldaŭ kunigxos kun la Blua Sorcxisto mem!"

"Jes, mi faros tion," obstine diris la Princo; cxar, kvankam li vere neniam antaŭe auxdis pri la Blua Sorcxisto, li estus dirinta ion ajn en tiu momento, por turmenti la baptopatrinon,-- "certe, mi faros tion. Mi volus lin vidi. Mi esperas, ke li venos gxuste hodiaŭ!"

"Kaj pri mi, vi malbona knabo!" ankoraŭ pli kolere diris Kopeto, vikle frapante la plankon per sia bastono, "mi promesas, ke vi sufcixe deziros min, antaŭ ol vi min trovos; kaj malgxujo faros vin pli sagxa, antaŭ kiam vi revidos mian vizagxon."

"Nemulte mi sopiros al vi, kun viaj admonoj kaj riprocxoj!" respondis la malrespekta Princo; kaj, kiam ŝi subite malaperis antaŭ liaj okuloj, laux sia miriga kutimo, li komencis jxeti librojn al la kapo de sia instruisto, grave gxenante la malfelicxan homon, kiu opiniis, ke lia sorto estas tre malbonsxanca, kaj volis, ke li povus esti hakisto en la regxa arbaro, aux io ajn, prefere ol tio, kio li estas.

Post kiam li jxetis la tutan aron da libroj, kaj post kiam la tabulvisxiloj, la kretajxo, kaj la montrabastono ilin sekvis, la Princo sxovis la manojn en la posxojn kaj, fajfante melodion, kiun li estis auxdinta de iu gurdo, senzorge iris al la fenestro. Precize tiam liaj dekdu junaj fratinoj estis duope venantaj en la korton, post la matena promeno kun la guvernistinoj. La Princinoj estis tiel bonaj, kiel la Princo estis malbona, kaj certe ne povus esti pli bela vidajxo, ol la dekdu regxaj knabinoj, pasxetantaj tiel gxuste kaj dece. Cxiu havis verdeveluran manteleton, puran pajlan cxapon, kaj verdan frangxhavan sunombreton; cxiu elmontris beletajn flavajn duongantojn kaj afablan rideton, kaj cxiu havis rozkoloran vizagxon, kaj okulojn similajn al belebluaj globetoj. Estis do tre maldece, ke Princo Vanc' tiel lauxte ekkriis "Bo!", ke cxiu Princino eksaltetis unu plenan futon supren de la tero, kaj la guvernistinoj vere almetis la manojn al la koroj. Tio tamen multe gxojigis la Princon kaj, post la malapero de la fratinoj, li ankoraŭ fajfante staris apud la fenestro, havante la manojn en la posxoj kaj malbonan grimacon sur la vizagxo.

"Via Princa Mosxto," humile komencis la instruisto, "via Princa Mosxto vere ne devas meti viajn princajn manojn en la princajn pantalonposxojn, nek fajfi tiun abomenindan melodion. Se la Regxina Mosxto vin

auxdus, sxi certe senkapigus min."

"Kial mi devus zorgi pri tio?" sengxene demandis la Princo; kaj precize je tiu momento, li ekvidis la Bluan Sorxiston malsupre envenantan la korton.

CXAPITRO II

Kion ajn alian oni povus diri pri la Blua Sorxisto, neniu iam nomus lin belulo. Liaj nazo kaj mentono estis longaj kaj pintaj, la brovoj grandaj kaj densaj, la dentoj akraj kaj elstarantaj el la busxo; kaj cxiuj partoj, hararo, hauxto, dentoj kaj vestaĵoj, estis tiel bluaj kiel sennuba cxielo en Junio. Li ankaux havis kutimon fortege skui la kapon, laux tre konfuzanta maniero, gxin tiregante maldekstren kaj dekstren, kiel ludmandareno. Li brave eniris la korton de la palaco, kvazaux la tuta apudajxo apartenus al li; kaj, ekvidante Princon Vanc' supre cxe la fenestro, li levis unu fingron, longan, maldikan, kaj bluan kiel delfinia floro, kaj signifaris ke li venu malsupren.

La Princo sxanceligxis. La Blua Sorxisto certe ne estis suficxe bela, ke oni dezirus alproksimigxi, sed Vanc' okaze rememoris, ke lia baptopatrino sxajnis grave malaprobi cxi tiun saman sorxiston; tial, por malplacxi Kopeton, la Princo obeis la mansignon kaj malsupreniris.

Vidata proksime, la Sorxisto aspektis ecx pli malbela ol malproksime. Liaj lipoj estis bluaj kaj, kiam li malfermis la busxon, oni vidis, ke blua ankaux estis ecx la lango.

"Nu!" li diris al la Princo per iom cxagrenita vocxo, "mi opinias, ke vi atendigas min suficxe longatempe, kvankam mi nur venis por lernigi al vi kuriozan artifikon."

"Tio estas bona," respondis Vanc', tuj interesata; "mi tre gxuas artifikojn. Kio gxi estas?"

"Gxi estas en cxi tiu," diris la Blua Sorxisto, montrante belan oran bombonujon. "Nur konsentigu iun, ke li mangxu unu el cxi tiuj bombonoj, kaj vi vidos kion vi vidos."

La Princo ekprenis la skatolon, kaj malfermis la busxon por fari alian demandon; sed, antaux ol li povis eligi unu solan vorton, la Blua Sorxisto tute malaperis, kaj Vanc' staris sola. Malrapide kaj penseme li supreniris, demandante al si, kio povas esti la artifiko.

"Unue mi gxin provos je la instruisto," li decidis, "cxar certe ne gxenos min, kio ajn okazos al li, kaj mi vere devas sciigxi, kio estas la kurioza ruzo."

Li do ridetante aliris al la instruisto, kaj prezentis la malfermitan bombonujon; kaj la simplanima maljunulo, nenion suspektante, riverencis kaj ridetis, pro la granda honoro ricevata de la Princa Mosxto, kaj tuj englutis unu el la bombonetoj.

Jen kio okazis. Puf! La malfelicxa instruisto tuj mallongigxis simile al teleskopeto, kaj igxis malgranda kiel pigmeo. Efektive estus tiel utile havi nenian ajn instruiston, kiel havi tian etulon!

Kiel Princo Vanc' ridegis! El cxiuj sorxistoj, kiujn li jam konis (kvankam tiel juna, lia Mosxto estis koninta multajn sorxistojn; li preskaux cxiam renkontis kelkajn, kiam, elgrimpinte el posta fenestro, li forkuris por fisxkapti), li opiniis, ke la Blua Sorxisto estas la plej amuza, kaj estas elpensinta la plej komikan ruzajxon.

"Ho ve! Via Mosxto," diris la kompatinda instruisto, per tiel eta vocxo, ke la Princo apenaux povis lin auxdi. "Ho ve! Kio estas? Certe mi sentas min tre stranga; ja treege!"

"Vi aspektas pli stranga ol vi povas vin senti," respondis la malica Princo, gxoje ridaxante.

Li prenis la malfelicxan instruiston, metis lin sur la fenestron, kaj ridis gxis liaj flankoj doloris. Poste li komencis konsideri, kiel li povas plej facile fari petolajxojn, kaj sin amuzi, per la bombonoj, cxar ili ne estis multnombraj; kaj, estante sagaca juna fripono, li fine elpensis jenan projekton: enmeti ilin en la glaciajxon, kiun oni en tiu momento estis preparanta por la regxa cxefmangxo; tiamaniere cxiu almenaŭ mangxetos porcion de la sxerca frandajxo; kaj, sxtelirante en la kuirejon, la malbona junulo sukcesis efektiviigi tiun malican kaj dangxeran intencon.

CXAPITRO III

Cxiuj rigardis la Princon, kiam li cxetable rifuzis la glaciajxon. Tio estis nekredebla. Neniu estis auxdinta, ke li iam antauxe tiel agis. La dekdu junaj Princinoj, kvankam tro bone edukitaj por diri ion, rigardegis sian fraton per siaj dudekkvar bluaj okuloj, kaj rondigis la dekdu busxetojn pro surprizo.

Okazis, ke la Regxo, sxatante la glaciajxon, kelke da minutoj sencxese mangxadis; kaj, kiam li levis la okulojn, li vidis, ke la Regxino jam estas tiel malgranda kiel kulero, kaj cxiuminute etigxas.

"Karulino," li serioze diris, "vere mi ne opinias, ke vi devus,--kaj cetere, antaux la okuloj de la infanoj; nur konsideru, kian maldecan ekzemplon vi montras."

"Mi estas certa, Via Mosxto," iom malafable respondis la Regxino, cxar la subita kuntirigxo preskaŭ faris al sxi kapturnigon,-- "mi estas certa, ke mi ne povas imagi, pri kio vi babilas. Maldecan ekzemplon, vere! Vi devus observi vian propran konduton. Mi tute ne povas imagi, kion la infanoj opinios pri vi, vidante ke vi tiel malgrandigxas."

Je tiu momento Iliaj Mosxtoj cxirkauxrigardis al la filinoj. Tiuj cxi nur havis la amplekson de alumetoj! La gregxaj okuloj sercxis lauxlonge de la tablo; cxiu persono tiea sin montris pigmeo!

[Ilustrajxo]

Teruro kaj timo plenigis cxium animon, krom tiu de la Princo. Li preskaŭ frenezigxis pro gxoj, cxar lia ruzo tiel sukcesis. Estas vere, ke li unue elkuris el la mangxocxambro, cxar li cxiam kutimis forkuri, farinte ian abomenan sxercon; tamen li baldaŭ kuragxis reveni, kaj iris kaj reiris cxirkaux la tablon, preskaŭ mortante pro ridado pri la malgranduloj, senpotence sternigxantaj sur la grandaj segxoj.

La Princo servis al si fruktojn, kukojn kaj bombonojn de la tablo. Li sidigis la regxan patrinon sur la sukerujon, kaj enmetis la kompatindan Regxon en la salujon. La Cxefkancelieron, kiun Vanc' aparte malamamis, li enpusxis en la piprujon, kie la maljuna perukhava dando certe post minuto estus mortinta pro ternado, sed la Blua Sorcxisto bonxance aperis, kaj donis al la malfelicxa hometo subitan banon en lavpelteto.

"La sorcxilo bone funkciis, cxu ne?" diris la Blua Sorcxisto ridaxante, kaj metante la Cxefkancelieron, palan kaj malfortan, sur fenestro por ke li sekigxu en la sunbrilo.

"Ho, treege bone," vigle respondis Vanc', kvankam li sekrete tre timis cxi tiun apartan sorcxiston, kiu sxajne aperis kaj malaperis multe pli subite ol la ordinaraj sorcxistoj, al kiuj la Princo kutimis.

"Estas domagxe, ke vi ne povos ilin resxangxi," penseme diris la Blua Sorcxisto, tirante siajn densajn brovojn per la longaj bluaj fingroj.

"Kion?" ekkriis la Princo, konfuzite faliganta la patron en la pudingsauxcon, kaj tute ruiniganta la regxajn robojn. "Ne povos ilin resxangxi? Sed vi *devos* ilin sxangxi, se mi ordonos."

"Ho, koncerne tion," nezorgeme respondis la Blua Sorcxisto, la Regxon liavice trempante en pelveto, "iaokaze tio, kion vi diras, estas tute negrava. Unue, nenia sorcxisto estas devigata obei iun ajn, kiu nescias mem obei; kaj due, neniu, krom la Fragokolora Sorcxisto, povas malfunkciigi cxi tiun apartan sorcxilon."

"Nu, do, iru kaj venigu la Fragokoloran Sorcxiston," arogante ordonis Vanc', flankenlasante la unuan diron de la Blua Sorcxisto.

"Venigu lin vi mem!" estis la respondo. "*Mi* ne bezonas lin. Negrave estas al mi, vi scias; cxi tiu ne estas familio mia."

"Sed kie logxas la Fragokolora Sorcxisto?" pli humile demandis la Princo.

"Mi tute ne scias," malatente respondis la Blua Sorcxisto; "kaj, pripensinte gxin, mi opinias, ke mi ne gxenos min pri tio. Kial mi devus?"

"Sed la kulpo estas tute la via," balbutis Vanc' esplorante, kaj sidigxante sur sian onklon, la Duko Ogi, ecx ne rimarkante lin, gxis la Duko tiel baraktetis, ke Vanc' eksaltis pro timo, supozante ke li sidis sur rano. "Vi certe enigis min en la embarason."

"Nun vi estas tedema," diris la Sorcxisto oscedante; "mi neniam sxatis tedulojn."

"Sed mi ne scias kion fa-a-ri!" plorkriis la Princo.

Je tio la Sorcxisto nur ridis terure, kaj tute malaperis, lasante la malbonan junulon lauxeble eligxi el la embaraso.

CXAPITRO IV

Princo Vanc' kelke da tempo iom brue dauxrigis la ploradon, kvankam oni devas konfesi, ke li tion faris pro kolero, pri la Blua Sorcxisto, pli ol pro bedaŭro pri sia propra malbonfarado. Ecx tiam ne forte impresis lin tio, ke lia petolajxo kredeble sin montros tre grava afero; kaj post iom da tempo li visxis la okulojn kaj, kolektinte siajn ideojn, li ankaŭ kolektis la hometojn, kaj ilin kunarangxis cxe unu ekstremajxo de la regxa mangxotablo.

Ili farigxis tiel cxarma bildo, en siaj ceremoniaj roboj kaj etaj juveloj, ke Vanc' estis de ili ravata, kaj deklaris ke ili estas pli interesaj ol blankaj musoj aux ecx kobajoj. Cetere li povis auxdi ilin, se li auxskultis tre atente, disputantaj kaj kulpigantaj, unu la aliajn, pri la okazintajxo; kaj tio sxajnis al la malica Princo tiel ridinda, ke li frotis la manojn kaj vere dancadis pro gxajo.

Sed kiam la palaca kato eksaltis sur la Cxefkancelieron kuxxantan sur la fenestro, kaj lin forportis en la busxo, nur tiam Vanc' komencis iom timi, kaj kompreni ke (cxar estas lia kulpo, ke la tuta familio jam ne povas sin defendi) li mem nun devas gxin gardi kaj protekti kontraŭ dangxeroj.

Li malfacile sukcesis liberigi la Cxefkancelieron de la fauxko de la regxa kato, kaj tuj komencis kasxi la malgrandajn familianojn en senriskaj lokoj por la nokto. Kelkajn li enmetis en la vitrajn lilitasojn de la lustroj; aliajn, en la fendetojn de la oraj ornamaĵoj sur la muro; kaj, por la Geregxoj kaj la dekdu Princinoj, li trovis belan cxambron en rozerugxa porcelana konko, kiu pendis de la plafono per argxentaj cxenoj, kaj estis kutime uzita por la bruligado de parfumoj kaj spicoj, por bonodorigi la aeron en la mangxocxambro.

Farinte tion, la Princo iris por enlitigxi; sed la palaco sxajnis tre malplena kaj silenta, kaj la Princo sin trovis tiel malkuragxa kaj timigita, ke eble li tute ne ekdormus, se li ne estus kontentigita per la penso, ke almenaŭ ne okazos morgauxaj lecionoj; cxar la instruisto estas tro malgranda por instrui lin, kaj la gepatroj tro etaj por

lin obeigi.

"Mi iros al la konfitajxejoj," li dormeme murmuris en si. "Nun estas neniu, kiu min malhelpos. Matene mi komencos per la prunoj kaj la mielo, kaj mi havos tiom da fruktokukajxo kaj makaronoj, kiom mi iel povos mangxi."

Sed, malfelicxa Princo! Je la mateno li eksciis, ke liaj intencoj tute ne realigxos. Kiam li malsupreniris por matenmangxi, malsagxe revanta pri kolomba pastecxo, alauxdajxo kun spicsauxco, forta kafo (kiun oni permesis al la Princo nur je festotagoj), kaj sennombraj rostitaj buterpanoj kaj marmelado, estis grava renverso al liaj esperoj, trovi en la mangxocxambro, pasxegantan tien kaj reen, la kruelan kaj furiozan Generalon Bopi; kiu, bonxance por si, faris cxasadon en la arbaro la hierauxan tagon, kaj tial konservis sian plenan amplekson. Li jam eltrovis la staton de la palacaj aferoj kaj, anstataux malgxojigxi pro tio, li evidente estis tre felicxa, kaj intencis plejeble profiti pro la okazintajxo. Li estis surmetinta la plej belan regxan kronon, kiun oni nur surportas dum gravaj festtagoj, kaj, kovrinte la sxultrojn per mantelo el regxa ermenfelo, li fiere paradiris tien kaj reen, tre kontenta pri siaj novaj insignoj kaj la rezultanta sento de potenco.

Vanc' neniam povis diri, kiel gxi okazis, sed li subite eltrovis, ke detruitaj estas liaj revoj pri la agado laux lia bontrovo, kaj la lauxvola ordonado al la servistoj; kaj li trovis sin elpelita, kaj sxovita eksteren sur la sxtuparon de la palaco;--li mem, la Princo heredonta la regxan tronon, estis forpusxita for de sia propra pordo, kaj ordonita forlasi la regnon, aux la morton atendi.

"Sed mia familio!" kriis Vanc', "mi ilin kasxis for de la kato, kaj nun ili malsategos. Neniu krom mi mem povos ilin trovi!"

"Pri ilia malsatego mi ne gxenas min," indiferece respondis la Generalo, "sed mi preferas ke la palaco estu liberigita de la tuta fiinsektaro; tial vi povas enveni kaj ilin kolekti. Sed rapide, aux mi instigos la regxajn sanghundojn kontraux vin."

Post tiel bruta minaco, la kompatinda Princo rapidis por kunigi siajn parencojn el la fendetoj kaj anguloj, en kiuj li estis kasxinta ilin. Li estis ilin sxovanta en siajn posxojn, ne pensante pri iliaj sentoj, kiam li okaze rememoris la pupdomon de siaj fratinoj, kiu ne nur enhavis suficxe da dormocxambroj, salonoj kaj mangxocxambroj, sed ankaux estis bone provizita per cxio, kion la koroj de hometoj povas deziri. Cxi tiun li humile petis de la nova regxo, kaj gxin ricevinte li enpakis siajn familianojn, kiel eble plej bone zorganta pri ilia komforto.

Grimacanta lakeo ligis la dometon sur la dorson de la Princo, sammaniere kiel stratorgenisto portas sian orgeneton, kaj poste eligis lin el la palaco per subita pusxo, kiu preskaux sxovis lin kapantauxen al la fundo de la sxtuparo. Antaux li kuris ridantaj pagxioj, kaj la Princo rememoris, ke li multfoje ektiris iliajn nazojn, kaj enpikis la krurojn per pingloj. Cxiu sxajnis kore felicxa vidante lin foriri.

"Koran adiauxon al fripona kanajlo!" diris la palaca hundo; "vi neniam plu suprenmetos mian viandon en arbon, kie mi ne povas gxin atingi."

"Eligxu!" akre diris la regxa kato. "Kontenta mi estas, cxar vi estas elpelita el la domo. Ni esperu, ke ni nun povos dormeti agrable, kaj ke oni ne piedpremos mian voston, nek sxutos flartabakon en mian vizagxon."

"Ne faru al vi la penon iam reveni," rauxke blekis la pavo. "Miaflanke min tedegas la pofaska fortirado de miaj plej belaj vostplumoj. Mi certe esperas, ke mi neniam revidos vin."

Simila estis la sento de cxiu estajxo en la regxaj gxardenoj. La cervoj, la gazeloj, la cignoj, la fenikopteroj, la papagoj, ecx liaj propraj blankaj musoj kaj kobajoj, esprimis sian felicxecon pro lia foriro; kaj esperis ke li neniam plu revenos. Cxiu vivanta kreitajxo gxojegis, kiam la regxa almozulo estis insulte forpelita for de la

patraj gxardenoj, kaj estis lasita sole staranta sur la sxoseo, jam kore bedauxranta sian petolajxon, kaj tute nescianta, kion fari pri la kortegano, kiun li portas sur la dorso.

CXAPITRO V

Konsiderante ke Princo Vanc' neniam faris ion por si mem, neniam ecx kunligis siajn proprajn lacxojn, estis por li iom malfelicxa sorto, esti elpelita en la nekonatan mondon, devigata zorgi pri si mem, kaj pri la tuta kortegano. Unue li preskaux sentis tenton forjxeti la skatolon, kaj kun gxi cxiujn siajn parencojn; sed, kvankam oni ne povus supozi, ke li nun tre multe amos la gepatrojn, kiam estas tiel malmulto da ili por esti amata, tamen Vanc' havis bonan koron sub sia malsagxeco, kaj tial li formarsxadis, kun la embarasa kortegano fikse ligita al la sxultroj.

Mi ne estas certa, ke li ne intence iom skuis gxin; cxar mi ofte vidas malgrandulojn, kiuj svingas kaj ekskuas pakajxojn, kiujn ili kontrauxvole portas. Certe la Geregxo kaj la korteganoj preskaux marmalsanis, kvankam estante sur tero, pro la sxancelado kaj svingado de tiu nova speco de veturilo.

Princo Vanc' ne havis la plej malgrandan ideon pri la demando, kien li iros. Li kompreneble sciis, ke li deziras trovi la Fragokoloran Sorcxiston, sed li tute ne sciis kie logxas tiu persono, nek kiel agi por lin trovi; tial li nur rapidiris lauxpove, por forigxi de la palaco, timante ke la nova regxo eble pentos, ke li ne senkapigis lin, kaj sendos iun por lin kapti.

Estis cxirkau la sunsubiro, kiam li alvenis al belega kampo, kiu kusxis laux la bordo de largxa, malluma rivero; kaj Vanc', nun duone mortanta pro malsato, gxojege eltrovis ke tie sin montras sennombraj sovagxaj fragoj, tute rugxigante la teron. Unue li cxirkauxrigardis, sercxante iun, kiu ilin kolektos por li, sed kompreneble li trovis neniun; tial li demetis sian pakajxon kaj komencis mangxi tre rapide, ne atentante la regulojn de bona societo.

Li ecx ne ekpensis, gxis li estis sin pleniginta gxis la gorgxo, ke liaj kunvojagxantoj eble povas ankaux malsati. Tiam li malfermis la skatolon, kaj ilin ellasis, kun granda plezuro rigardante iliajn ridindajn movojn, dum ili faletis kontraux malgrandajn sxtonetojn, aux implikigxis en la herbajxo, kaj senforte baraktis, kvazaux kaptitaj en ia terura densejo. Du-tri sidigxis cxirkau unu maturan beron, kaj regalas sin per gxi tie, kie gxi kusxis; aliaj trinkis gutojn de la vespera roso, kiu jam briletis sur la trifolioj kaj ranunkuletoj; dum la Cxefkanceliero, kiu sxajnis cxiam renkonti malfacilajxojn, iel malpacigxis kun granda akrido,--kaj la batalo farigxis tiel furioza, ke oni ne povus scii, kiu eligxos vivanta, se Vanc' ne alirus por helpi la malfelicxan sinjoron, kaj fortimigus la insekton.

Malgraux tiuj malagrablaj cirkonstancoj, la kompatindaj nobeloj cxiam konservis iom de la manieroj de la kortego; kaj iliaj ridetoj kaj majestaj movoj, iliaj kapklinoj kaj salutoj, kauxzis al Vanc' tiajn fortajn paroksismojn de ridado, ke li cxirkauxruligxis sur la herbo.

Kiam mallumigxis, li tamen cxesis ridi, kaj sopire pensis pri sia mola lito, kun la silkaj kapkusenoj kaj lanugaj kovriloj; sed verdire li estis tiel laca, ke li apenaux povis teni la okulojn malfermitaj; kaj, tuj post kiam li elprenis la malgrandajn parencojn kaj amikojn el la malseka herbajxo, kaj metis ilin sendifektajn en la skatolon, li mem kusxigxis sub etendigxanta fagarbo, kaj profunde kaj dolcxe ekdormis.

La mateno trovis la Princon iom refresxigita, kaj alportis al li fresxan decidemecon. Li decidis ekforiri por sercxu la Fragokoloran Sorcxiston, lasante nenian rimedon neprovita, gxis li eltrovos lin, kaj konsentigos lin resxangxi la aliformitan kortegaron en gxian staton antauxan. Li do alsultrigis la skatolon kaj brave ekpasis sur la vojo, tute nesciante kien li iros, kaj jam komencante bedauxri, ke li ne suficxe atentis siajn lecionojn, por ke li nun almenaux sciu, al kiu direkto lia propra regno sin etendas.

Li jam piediris unu-du horojn, kiam li vidis apud la sxoseo viron, kolektantan lanugon de la altaj kardoj, kiuj vegetis lauxlonge de la vojo.

"Hola!" kriis la Princo. "Kion vi esperas fari el tiu?"

"Litkusenegojn," mallonge respondis la viro, ne cxesante labori.

"Ho!" diris Vanc' sin sidigante sur sxtonon, kaj demetante la skatolon apude. "Vi faros el gxi litkusenegojn, cxu vere? Ili certe estos tre molaj."

"Leontoda," respondis la viro.

"Leontoda?" ripetis Vanc'. "Tio signifas nenion."

La viro ruzeme balancis la kapon sed diris nenion. Li estis strangesxajna persono, portanta vestaron fabrikitan el cxiuspecaj kunfliktaj pecetoj; kaj tiel malgrasa kaj velkinta li estis, ke la Princo, nur vidante lin, farigxis malsata.

"Cxu vi volas diri, ke el leontoda lanugo vi farus pli bonajn kusenegojn?" demandis Vanc', kies cerbo farigxis pli komprenema per la vojaĝado.

La alia kapjesis.

"Kial do vi ne diris tion? Vi ne estas muta."

"Spirajxo," mallonge respondis la malgrandulo.

Li movigxis de la tufo de kardoj, kiun li estis nudiginta, al apuda; kaj dume turnigxis kolektante siajn piedsignojn, por reuzi ilin kaj eviti la necesecon fari novajn.

"Certe vi estas la plej avara homo, kiun mi iam vidis," kolerete deklaris la Princo. "Mi ne estus tiel sxparema pri la piedsignacxo; neniu alia zorgus por ilin kolekti; kaj, pri la spirajxo, vi povus malsxpari iom pli da tio; gxi kostas nenion."

La viro ne atentis cxi tiun iom malgxentilan diron, sed tre diligente dauxrigis sian laboron.

"Ho, iom parolu!" diris Vanc', cxiun minuton farigxante pli kaj pli senpacienca; "vi povas almenaŭ sciigi al mi kiel trovi la Fragokoloran Sorcxiston."

"Kial?" demandis la viro, unuafoje montrante intereson.

"Mi iros por sercxi lin."

"Pli bone ne," estis la respondo de la malgrandulo.

"Kial ne?"

"Terure eluzos sxuojn," respondis la alia. Tiam li cxeisis, kaj kolektis la spirajxon, kiun li uzis por tiu parolo (de li, nekutime longa), kaj dauxre eltiradis la kardlanugon.

"Sed mi devos lin trovi," persiste diris Vanc', denove kolerigita de tiu respondo. "Kie li logxas?"

"Nescias," mallonge respondis la kolektanto.

Vanc' levigxis de la sxtono kun senpacienca movo, kaj tiel subite ekprenis la skatolon, ke la dentoj de la tuta korteganaro klaketus.

"Nu!" li akre diris. "Vi certe estas la plej sxparema homo, kiun mi iam vidis. Vi ecx ne povas donaci afablan vorton."

"Ho, ne!" respondis la maljunulo, tre surprizita. "Neniam donacas ion. Kion vi donos por la pupoj?"

Al kelkaj personoj, tiu demando eble povus sxajni pura idiotajxo; sed, iom strange, Vanc' okaze rememoris ke, antaux kelkaj tagoj, kiam li turmentadis siajn fratinojn, tiujn dekdu modelojn de konveneco, kaj plenigis iliajn bluajn okuletojn per larmoj, forprenante iliajn ludilojn, li uzis precize tiujn samajn vortojn. Li iom klinis la kapon; tamen, decidinte montri sentiman mienon, li diris: "Ne parolu sence! Diru al mi la vojon al la Fragokolora Sorcxisto cxi tiun minuton!"

Sed, liasurprize, kie estis starinta la stranga maljunulo, tie nur estis ruste nigra korvo, tre cxifita kaj difektita, sed havanta rimarkindan paron da rugxe brilantaj okuloj.

CXAPITRO VI

"Mi devas atentigi vin," severe diris la korvo, "ke, konsiderante la fakton, ke neniu vin invitis al cxi tiu koncerto, kaj ke vi ne havas bileton por rezervita sidloko, sxajnus pli dece, se vi restus kvieta, ne interrompante la koncerton."

"Koncerton!" ekkriis Vanc' konfuzite. "Ne estas koncerto!"

"Sed estos," respondis la birdo, pli severe ol antauxe. "Mi mem estas kantonta. Unue, mi kantos amkanton. Silentu!"

Kaj, sen pli da preparado, gxi komencis, per terure rauxka kaj rompita vocxo:

"Snip-snap, frip-frap, Bunga li, tiu cxi kagx'; Gxip-gxap, nip-nap, Tungati tinum, gxi mi sap', Donu botelon fromagx'."

"Ho, fi!" kriis la Princo, "Vi vere devas scii, ke tio estas sensencajxo! Gxi certe signifas nenion."

"Kiel vi scias?" demandis la korvo, rigardegante la Princon per gxia briletanta okulo. "Cxu vi komprenas la lingvon de amo?"

"Ne," pli humile diris Vanc', "mi devas konfesi, ke ne; kvankam mi cxiam auxdis, ke gxi estas tre vanta."

"Parolante pri la limoj de reg--" malatente komencis la korvo; sed la Princo tuj interrompis.

"Neniu estis parolanta pri limoj," li akre diris; "vi mem tion elpensis."

"--no," trankvile dauxrigis la korvo, tute ne atentante la interrompon de la Princo, sed flanken turnante la kapon, kaj malice elrigardante el unu okulo, "estas tre utile koni ilin, kaj ekzistas diversaj metodoj ilin lerni. Kelkaj personoj lernas ilin en lernejo; tio estas unu metodo; kelkaj vojaĝas; tio estas--"

Sed, antaux ol gxi povis dauxrigi la frazon, Vanc' ekprenis sxtonon kaj gxin jxetis al la birdo. Terure blekante, la korvo suprenflugis en la aeron, rondirante pli kaj pli supren, gxis kiam gxi malaperis en la zenito.

"Dek kontraux unu mi vetas, ke tio estis Baptopatrino mem," malkontente murmuris Vanc', reprenante la skatolon kaj ekirante laux la polva vojo.

La tutan ceteran tagon li marsxis, pli kaj pli lacigxante, gxis je la sunsubiro li alvenis al tre maljuna virino, sidanta apud granda arbo, sur la bordo de la rivero.

"Hola!" kriis Vanc', ne tro gxentile. La velkinta maljunulino rigardis la riveron, la arbon, la cxielon, cxion krom la polvokovrita Vanc'.

"Nu!" li diris ankoraux pli malgxentile, "kial vi ne respondas kiam oni parolas al vi? Cxu vi scias, kiu mi estas?"

La maljuna virinacxo sulkgis la frunton kaj levis la grizajn brovojn, ankoraux ne rigardante lin.

"Ne," sxi trankvile respondis, "mi opinias, ke ne. Vi similas sxupoluriston, havante tiun skatolon sur la sxultroj, sed sxupoluristo pli gxentile parolus."

Kolera rediro saltis al la lipoj de la Princo, sed, antaux ol gxi povis eligxi, terura sono el la skatolo subite frapis liajn orelojn. Konsternite li demetis la pupdomon, kaj gxin malfermis, por eltrovi, kio okazis al la familio.

Sur la planko, meze de la plej granda cxambro en la pupejo, estis la tuta korteganaro, kunveninte cxirkaux la maljuna Regxo, kiu estis sveninta pro malsatego.

"Li mortmalsatis!" kriis la Regxino, per penetranta malgxoja vocxeto.

"Mi mem malsategas!" blekis la Cxefkanceliero, per akra sed eta kriego.

"Ni cxuiuj malsategas!" akre kriis la tuta korteganaro, per vocxoj pli-malpli auxdeblaj.

"Nu," diris Vanc', vidante la suferojn de la hometoj, "mi devas diri, ke estas treege malafabla konduto, esti malsategaj. Ili cxiam malsategas."

"Treege!" ehxis la maljunulino mokridante.

Tiel parolante, sxi elprenis, el sub sia senkolorigxinta mantelo, korbon, en kiu estis delikataj blankaj kukoj, fruktoj kaj mielo. Tiujn sxi komencis mangxi, kun granda gxuado, sxajne tute ne pensanta pri la Princo, nek pri lia familio.

"Ho, atentu!" li kriis, "donu al mi pecon de tio! Miaj korteganoj duone mortas."

"Efektive?" sxi respondis, trankvile macxadante.

"Jes!" brukriis Vanc', vane penante ion ekpreni el la plena korbo, "kaj mi devas havi kukon, per kiu nutri ilin."

La maljunulino ne kontrauxstaris, sed simile al birdo sxi nur saltflugis al brancxo de arbo, kie sxi sidis mangxante tiel trankvile kiel antauxe.

"Efektive!" kriis la malfelicxa Vanc' surprizegite, "cxu vi ankaux estas Baptopatrino? Vi kapriolas sammaniere."

"Sxi estas amikino mia," respondis la maljunulino. "Krom tio, mi cxion scias pri vi mem."

Vanc' povis nur petegi kompaton, kaj fine la strangulino aljxetis al li duonon da kuketo.

"Jen sufcixe por via familio."

Vanc' provizis la etulojn, kaj poste komencis humile peti kelke da pecetoj por si mem.

"Atendu," diris la virino, sur la branĉo super lia kapo, "gxis mi vidos, kio estas en la mangxajxejo."

Tre subite sxi malaperis, sed baldaux, en la flanko de la arbotrunko, malfermigxis fenestreto, el kiu la sulkplena maljuna vizagxo elrigardis.

"Jen kelkaj sekaj panpecoj el la sxranko," sxi diris. "Vi povos havi ilin. Mi opinias, ke ili estos sufcixe bongustaj kun iom da mielo."

Tion dirante, sxi proponis du-tri sximohavajn panpecetojn, kiujn Vanc' kiel eble bonhumore akceptis.

"Kie estas la mielo?" li demandis, cxagrenite rigardanta la sekajn pecetojn.

"Ho, mi mangxos la mielon, dum vi mangxos la panpecojn. Tio sendube estos la plej bona plano."

"Mi opinias ke vi estas sufcixe avara!" li kolere kriis.

Sed, ho ve! Post tiu parolo, la pano forlasis liajn fingrojn, kaj aperis en la mano de la maljunulino.

"Ho, tre bone," sxi diris; "tute laux via elekto. Vi kompreneble ne estas devigata ilin ricevi."

La kompatinda Vanc' apenaux ne ploris pro cxagxreno kaj malsato, kaj cxi tiu lasta malfelicxajxo tute rompis lian fieron. Li tiel humile petis la panon, ke fine la stranga maljuna virinacxo pentis, kaj gxin redonis; kaj neniam estis io pli bongusta al li, ol tiuj sekaj sximohavaj pecetoj da pano.

"Vi povos tie dormi, kie vi estas," diris la maljunulino, kiam li finis la mangxadon; kaj sxi brufermis la fenestreton, nebligante ke iu ajn sciu, kie gxi estis aperinta.

"Ho, flankeparolante," sxi kriis post momento, elpusxante la kapon tra la arbosxelo, laux maniero kiu sxajnis tre maloportuna, "pri tiuj limoj, vi memoras, kaj pri la Fragokolora Sorcxisto, mi jxus estis dironta,--sed, ne; post plua konsiderado, tio estas negrava."

Kaj sxi denove malaperis, kaj ne estis revidata.

"Mi devas diri," murmuris Princo Vanc' en si mem, "ke strangaj aferoj cxiam okazas al mi." Kaj, kurbekusxigante sin sur la musko, li pro laceco dormis profunde.

CXAPITRO VII

La matena suno, brilante en la okulojn, vekis lin; kaj zorge sercxinte por certigxi, ke en tiu cxi loko estas nenio mangxebla, Vanc' alsxultrigis la skatolon kaj marsxis lauxlonge de la riverbordo. Estis belege hela mateno; birdoj kantadis, floroj malfermigxis al la lumo kaj, se li ne suferus pro cxiam pliigxanta malsato, la juna migranto povus tre gxui la marsxadon. Tamen li baldaux farigxis tiel malsata, ke li povis pensi pri nenio krom la mangxado. Malgraux tio, li iradis gxis la tagmezo, antaux kiam li trovis ion mangxeblan; tiam li gxojege ekvidis grandan arbon kovritan per maturaj persikoj, tiel rondaj kaj rugxaj, kiel infaneta vango.

"Jen festeno!" li avide diris al si, demetante la skatolon, kaj preparante sin kolekti plencxapelon de la bongustaj fruktoj.

Subite li faletis super io, kaj malsupren rigardante li vidis viron kuxxantan sur la herbo, tenantan fermitaj la okulojn kaj la busxon malfermita.

"Hola!" ekkriis la Princo. "Kiu estas vi? Cxu vi dormas, aux maldormas?"

"Maldormas," respondis la viro sen movo.

"Kial do vi ne levigxas?" demandis Vanc'. "Cxu vi estas malsana?"

"Ne," mallonge respondis la viro.

Kaj li ja sxajnis tiel fortika homo, kiel oni povus iafoje renkonti.

"Kion do vi faras?" demandis la Princo, kiu tute perdis la paciencon kaj opiniis, ke la alia devus almenaŭ malfermi la okulojn, por vidi, kiu al li parolas.

"Atendas," diris la viro, fine malfermante la okulojn.

"Atendas kion?"

"Ke persiko enfalu en la busxon."

"Unu kuxxas apud la vango," diris Vanc', "kaj alia falis precize en vian manon."

"Sed mi deziras ke gxi falu en la busxon," elgxemis la kuxxanta viro. "Mi estas tiel terure malsata!"

"Tiel terure mallaborema, vi volas diri," ekkriis Vanc', tute perdinte la paciencon; kaj li komencis mangxi la bonegajn fruktojn. "Vi certe estas la plej mallaborema homo en la mondo."

"Se vi opinias tion," estis la malrapida respondo, "vi devus vidi mian kuzon Loto, kiu logxas malsupre apud la rivero, unu mejlon malproksime laŭ rekta linio."

"Li ja devas esti tre mallaborema, se li superas vin," diris la Princo, denove sursxultrigante la skatolon. "Cxu vi scias, kie logxas la Fragokolora Sorcxisto?"

"Mi scias," respondis la viro, "sed mi estas tro mallaborema por sciigi."

"La sciigo ne okupus pli da tempo, ol la diro, ke vi ne povas sciigi," kolere ekkriis Vanc'.

"Eble ne," estis la trankvila respondo; "sed, se mi sciigus, tio estus ion *fari*, kaj mi neniam faras ion."

Nenion plu dirante, la Princo ekiris laŭ la vojo. Li ecx ne restis por meti persikon en la malfermitan busxon de la mallaboremulo, kion li unue iom pripensis.

Li iradis sufcixan tempon laŭlonge de la rivero, kaj preskaŭ forgesis kion la mallaborema viro diris pri la kuzo, kiam li subite ekvidis pendantan de arbo ion, pri kio li konsternite unue supozis, ke gxi estas kadavro de rabisto. Alproksimigxante li tamen trovis, ke la korpo vivas, kaj estas pendigita per rimeno, kiu cxirkaŭas la korpon sub la brakoj. Sxajne la pendado neniel gxenis la viron, kiu aspektis tute trankvila kaj serena. Alia viro staris sur renversita sitelo, kaj blovis per blovilo en la busxon de la pendigito.

"Kion vi faras?" scivoleme demandis Vanc', haltante apud li.

"Nu," respondis la blovanto, "tiu cxi homo estas tro mallaborema por stari, pro tio ni devis lin pendigi; kaj li estas tro mallaborema por spiri por si mem, tial li cxiutage pagas al mi kvar pencojn, por ke mi spirigu lin per la blovilo."

"Mi vidis supre, apud la rivero, viron kiu estis tro mallaborema por mangxi," diris Vanc'. "Mi opiniis ke li estas sufcixe sentauxga, sed certe cxi tiu estas la plej mallaborema homo vivanta."

"Se vi opinias tion," respondis la blovanto, "vi devus vidi lian kuzon Gobo, kiu logxas unu mejlon pli malsupre, rektalinie lauxlonge de la rivero."

Je tiu momento, Vanc' ekpensis, ke la mallumo estas proksima, kaj li denove ekvojiris. La viro, kiu havis la blovilon, saltetis de la sitelo kaj avide postkuris. Li havis naivan mienon kun granda ransimila busxo.

"La tuta familio gxin havas," li rauxke flustris al la Princo.

"Havas kion?"

"Mallaboremecon. Atendu gxis vi vidis Gobon!"

Sed li tiam rimarkis, ke Loto farigxas purpura je la vizagxo kaj malforta, pro manko de spirajxo; li do rapide rekuris al la sitelo, kaj denove komencis energie blovi por la cxiutaga kvarpenco.

"Flankedirante," demandis Vanc', haltante, "cxu vi scias kie logxas la Fragokolora Sorcxisto?"

"Li scias," respondis la blovanto, "sed vi ne povas venigi el li la sciigon. Li estas tro mallaborema por paroli; tial estas senutile vin gxeni pro tio."

Ekgxemante pro laceco kaj enuo, la regxa vojiranto sin turnis kaj dauxrigis sian marsxadon. Je la krepusko li atingis malgrandan vilagxon, plivere grupon de kadukaj dometoj, kaj tuj fraponte sur la pordo de unu el ili, por peti rifugxejon, li vidis procesion venantan trans la kampoj. Estis aro da viroj kun flagrantaj torcxoj, kelkaj kun piocxoj kaj fosiloj, kaj en la mezo sin montris portilo, sur kiu kusxis viro kun la okuloj largxe malfermitaj kaj fikse rigardantaj antauxen.

"Kio estas cxio cxi?" demandis la Princo al viro, kiu sxajnis posedi ian auxtoritaton inter la kunularo.

"Ni estas enterigontaj Gobon," respondis la viro.

"Sed li ankoraux ne estas senviva," ekkriis Vanc', tre konsternita.

"Estas vere," diris la viro per ordinara vocxo, "sed li ne deziras vivi. Mi scias, cxar dek jarojn li dungis min por pensi anstataux li. Nun tio tedas min, kaj mi tial opinias, ke estus pli bone lin enterigi; kaj tio kompreneble estas same, kvazaux li mem tion opinias."

"Nu," diris Vanc', kiu komencis tre konfuzigxi pro la stranguloj, kiujn li renkontis, "se li ne malkonsentas, mi ne scias kial mi devus maltrankviligxi. Sed eble, antaux kiam li estos enterigita, li povos diri al mi, kie mi trovos la Fragokoloran Sorcxiston."

"Li ne sin gxenos por rememori," respondis la viro, "kaj mi certe ne plu memoros por li."

"Nu," estis la penso, per kiu la malbonsxanca Vanc' sin konsolis, "tamen iom valoras, vidi la plej

mallaboreman homon sur la tero."

CXAPITRO VIII

Li trovis malplenan kabanon, en kiu estis iom da sxima pajlo; kaj tie li pasigis la nokton, kaj dormis tiel profunde, kvazaŭ li kusus sur la propra princa lito lanuga en la hejma palaco. Lia matenmangxo estis almozpetita cxe la pordo de unu el la dometoj en la vilagxo; kaj la tutan tagon li sekvis la riveron, gxis li venis, preskaŭ vespere, al la griza marbordo kaj al la kabanaj de la fisxkaptistoj.

"Kian nomon havas la rivero, kiun mi sekvadis?" li demandis al maljuna sulkplena fisxkaptisto, kiu flikis sian reton en la lumo de la subiranta suno.

"Gxi estas nomita Labo," respondis la maljunulo. "Gxi estas la orienta limo de Gajlando, kaj la marbordo estas la norda."

"Ho, pesto al la limoj!" ekkriis Vanc'. "Mi malamas ilin. Cxu vi povas doni al mi mangxajxon?"

"Ni estas malricxuloj," diris la maljunulo, "tamen mi supozas, ke ni povos doni al vi peceton, se vi pagos."

"Pagos?" kriis Vanc', mirigite. "Cxu vi scias, kiu mi estas?"

"Ne precize," diris la fisxkaptisto, "sed, pro via sxajno, kaj pro la skatolo, mi supozas, ke vi estas migranta amuzisto. Kion vi havas en la skatolo?"

"Mian familion," senpripense respondis Vanc'. "Cxu vi scias, kie logxas la Fragokolora Sorcxisto?"

"Ne precize," rediris la alia; "sed mi opinias, ke ialoke lauxborde. Kian familion vi havas? Felicxan familion?"

"Mi certe esperas, ke ili estas felicxaj," estis la respondo. "Mi scias, ke mi mem ne estas tia. Eble ili pli gxuas esti portataj, ol mi gxuas porti ilin."

"Kion ili povas fari?" persiste demandis la fisxkaptisto. "Cxu ili povas danci, kaj mangxi bulkojn, kiel urso, cxu ili bataletas kaj batas unu la alian, simile al pulcxinela ludo?"

"Ili faras nenion tian," kolere komencis Vanc'. "Gxi tute ne estas spektaklo. Gxi estas--"

Tiam, rememorante ke, se li estus malgxentila al la fisxkaptisto, certe estus neeble ricevi vespermangxon, li farigxis pli gxentila, kaj fine diris:

"Ili estas--mi volas diri, ili sxajnigas sin gregxoj kaj ilia korteganaro."

"Vere," kriis la fisxkaptisto, "tio ja estas eksterordinara vidindajxo. Mi neniam vidis tian. Eniru kaj mangxu, kaj ni poste elprenos la pupojn."

[Ilustrajxo]

Dirinte tion, li eniris la dometon, kaj diris, ke la Princo lin sekvu. Gxi estis tre malbonsxajna dometo, havanta krudajn murojn, en kiuj la fendoj estis sxtopitaj per algoj, por ne enlasi la venton. Malgranda fajro brulis sur aro da plataj sxtonoj, kiuj servis anstataŭ kameno. La edzino de la fisxkaptisto, maljuna kaj suficxe kurbigxinta pro reuxmatismo, cxirkaŭe lametis, preparante la vespermangxon, kiu, kiel sxi diris, preskaŭ estas preta. Kiam gxi estis tute preta, ili eksidis; kvankam la kompatinda Princo, malgraŭ sia malsato, ne povis facile engluti la sekan haringon, la maldelikatajn avenbulkojn, kaj la malfresxan akvon, el kiuj konsistis

la mangxajxoj.

Post kiam li finis la mangxon,--kiu ne okupis longan tempon, kiel oni povas supozi,--li starigis la skatolon sur la tablon kaj gxin malfermis.

"Unue," li diris, "ni donu al ili iom da nutrajxo, kaj vi vidis, kiel bele ili sxajnegos mangxi kaj trinki."

Tamen, se la nutrajxo estis maldelikata por Vanc', vi povas imagi, ke gxi estis multe tro kruda por la dentoj de la etuloj, kiuj ne povis mangxi ecx peceton. Pro tio, ili tordetis la manojn, kaj ploris en la posxtuketojn; kaj la Regxo ecx frapetis la orelon de la Cxefkanceliero, tiel cxagrenita li estis, ne povante mangxadi.

Cxio cxi multe amuzis la gemastrojn, kiuj supozis, ke la tuta okazajxo nur estas ludo, kaj ili ne permesis, ke Vanc' fermu la skatolon, gxis la mallumo tute kasxis la kvazauxpupojn.

Dum la nokto, kiam Vanc' kusxis sur la malmola argila planko de la dometo, vane penante dormi, li subauxdis la geedzojn mallauxte kunparolantaj.

"Mi sciigas al vi, edzino," la maljunulo estis diranta, "ke mi certe gxin faros; tio do estu la fino de la afero. Mi diras, ke mi havos la teatreton kiel mian proprajxon. Mi povus akiri pli da mono per la pupoj, unu tagon dum foiro, ol mi ricevas cxi tie tutan jaron fisxkaptante."

"Sed la knabo," maltrankvile demandis la maljunulino,-- "vi ne suferigos la knabon, cxu vere, edzo?"

"Suferigos lin? Ne," respondis la fisxkaptisto, "mi ne suferigos lin. Mi vendos lin, kiel mariston, al la sxipo nagxanta en la haveno; kaj poste mi prenos la spektaklon, kaj cxirkauxvagados, gajnante monon."

Oni povas imagi, ke Vanc' tion auxdinte timtremis pro la penso, ke la familio estas sxtelota, kaj ke li mem estas vendota kiel maristo. Tamen li tre kviete kusxadis, gxis lauxta ronkado montris ke la geedzoj dormas; tiam li senbrue levigxis, kaj trovinte sian altvaloran skatolon, li alsxultrigis la sxargxon, kviete sxteliris el la dometo, kaj, spite la mallumeco, rapidis kiel eble tre malproksime lasante post si la malican fisxkaptiston kaj lian kabanon.

Je la tagigxo, li renkontis viron sxovantan sian boaton for de la bordo, kaj demandis al li, kien kondukos lin la lauxborda vojo.

"Tion 'niu ne povas sciigi vin," diris la viro, arangxante la remilojn, "cxar 'niu ne scias precize. Sed mi konsilas, ke vi provu gxin, cxar gxi tiel kredeble kondukos ien, kiel 'nien."

Tiu konsilo nemulte valoris al la Princo; tamen li sentis sin devigata gxin sekvi, cxar li ne kuragxis reiri; li tial marsxadis antauxen, kvankam la suno staris alte, kaj la skatolo estis peza, kaj en gxi la korteganoj zumis, simile al aro da koleraj abeloj, cxar ili devis tiel longatempe esti sen mangxo.

CXAPITRO IX

Cxirkaux la tagmezo al la Princo aligxis meduzo, kiu montris gajan kaj felicxan karakteron, kaj insiste kunigis sin kun Vanc' kaj lin akompanis. La knabo opiniis ke li jam havas tiom da personoj, kiom li povas prizorgi, kaj li klare diris tion al la kreitajxo.

"Krom tio," li finis tre malafable, cxar lia pacienco estis efektive elcxerpita, "verdire, vi tiel plauxdiras, ke vi faras min nerva."

"Knaboj ne devus posedi nervojn!" trankvile diris la meduzo. "Kompreneble, se mi ne havas krurojn, mi ne povas piediri; kaj, se mi ne povas piediri, mi devas plauxdiri. Tio estas klara, ecx al vi, mi supozas."

Princo Vanc' estis tro kolera por respondi; tial la paro kuniradis sen sono, krom la lacaj pasxoj de la knabo, kaj la brua plauxdado de la meduzo, sur la malseketa sablaro de la marbordo. Preskaux je la sunsubiro, ili atingis largxan kampon, kie ia matura greno sxajne vegetadis, kaj tra kiu fluis kristalklara rivereto, ombrata per arboj.

Al tiu kampo la laca Princo gxoje sin turnis, kaj antaux cxio malfermis la skatolon, preskaux timante ke li trovos la kompatindajn korteganojn tute mortintaj pro la kruela malsato. Senvivaj ili ankoraux ne estis, sed ili kusxis malfortaj kaj palaj, kaj sxajnis ke tre malmulte da forto al ili restis. Por ili la Princo rapide plenigis kelke da glaningoj el la klara, malvarma rivereto, kaj poste, ekprenante unu el la longaj grenspikoj, kiuj estis multnombraj, li rompis gxin kiel eble plej rapide.

"Kruza tritiko," li diris, "kompreneble ne estas bongusta; tamen gxi almenaux malhelpos la malsat--"

Surprizite li haltis, kaj tio ne estas mirinda; cxar, anstataux la atendita greno, la spiko estis plena de grandaj cxokoladaj bombonoj, cxiu plej bongustaj; kiel la Princo, provante unu el ili, konstatis. Mirefrapita li malfermis alian spikon, kaj el gxi elfalis citronaj sukerajxoj; migdaloj plenigis trian, kaj kvara enhavis sukeritajn daktilojn. Unuvorte, la tuta mirinda kampo estis plena de sukerajxoj: kokosaj kukoj kaj makaronoj; kremfigoj, alteoj kaj gumbombonoj; migdalpastajxo, nuksa kando, sukeritaj semajxoj kaj glaciuj fruktoj; verdire, oni ne povas ecx revii pri ia dolcxega sukerajxo, kiu ne estis trovata, fresxa kaj suficxega, en tiu cxarma kampo.

Tre rapide la Princo metis kelke da belaj bombonoj sur la tablon en la pupdomo. La Regxo, tro malsata por zorgi pri gxentila konduto, tranxis per sia glavo, kaj gesinjoroj ekkaptis la detranxajxojn per la manoj, kaj mangxis kiel malsateguloj. Unu vinbombo provizis al ili bonegan trinkajxon, kaj tiamaniere la korteganoj festenis tiel gaje, ke oni vidante ilin multe gxojus.

Vi povas esti certa, ke Vanc', liverinte nutrajxon al la familio, ne okupis longan tempon provizante al si mem; kaj sensxeliginte grandan aron da bombonoj, li eksidis por trankvile gxui ilin, kiam li cxagrenate auxdis apud si la malsxatatan vocxon de la meduzo.

"Unue nutru min!" kriis la kreitajxo; "mi ne havas manojn por kolekti bombonojn por mi mem. Unue nutru min! Ankaux mi malsatas!"

Kompatinda Princo Vanc'! Li ja estis laca kaj varma kaj malsata, kaj li tute perdis la paciencon.

"Iru do, kaj mangxu sen manoj!" li kolere kriis; kaj, ekprenante la senmuskolan ajxon, li nekonsidere forjxetis gxin inter la trunketojn en la grenkampo.

Tamen li apenaux ekspiris libere, kaj jxus enmetis la dentojn en bonegan peceton da migdala sukerajxo, kiam revenis la meduzo, tute sendifekta kaj tiel gaja kiel antauxe.

"Nu, kial vi bezonus agi tiamaniere?" demandis la kreitajxo; "tio ne povas amuzi vin, kaj gxi ne difektas min. Mi certe revenos, tiel ofte kiel vi min forjxetos; tial vi vidas ke tio tute ne utilas; kaj, se gxi ne utilas, gxi certe ne estas utila. Mi supozas, ke vi mem povas vidi tion. Nutru min!"

"Mi ne vidas ian rimedon vin nutri," respondis la Princo, havante plenbusxon da sukerita abrikoto; "vi certe ne havas busxon."

"Tio sxajnas vera," afable respondis la alia; "sed nur metu molan bombonon sur mian dorson, kaj rimarku tion, kio okazos."

La Princo obeis, kaj havis la plezuron vidi, ke granda orangxbombono lauxgrade malaperis, dum la meduzo malrapide ensorbis gxin.

La unuan fojon dum sia tuta vivado, la Princo estis mangxinta tiom da sukerajxoj, kiom li volis, kaj jxus trinkis iom da akvo el la klara malvarma rivereto, kiam li auxdis vocxon similan al la tondro resonanta inter la montoj.

"Kiu estas tiu," gxi kriis, "en mia bombonkampo, miajn bombonojn sxtelanta?"

La koro de Vanc' lauxte frapis kontraux la ripoj, kiam li levis la okulojn kaj vidis vidajxon, kiu povus ecx kauxzi, ke regxo kaj lia armeo sxanceligxu en la sxuoj; des pli multe povus timi kompatinda princeto, devigata zorgi pri korteganaro, kaj nur havanta meduzon kiel helpanton!

CXAPITRO X

La vidajxo, kio la Princon tiel timigis, estis terura giganto, certe tiel altkreska kiel la plej alta turo kiun oni iam vidis, havante en la frunto tri grandajn malbelegajn okulojn, rugxan, blankan kaj bluan, kaj montrante busxegon similan al malluma kaverno en montflanko.

Antaux ol Vanc' vere sciis kio okazas, li trovis sin ekkaptita kaj staranta sur la manego de la giganto, kvazaux sur tablo.

"Mi petas," li diris, parolante tre rapide, cxar li estis tiel ege timigata,-- "mi petas, nur malmultajn ni forprenis, cxar ni preskaux mortmalsatis; ni ne sciis, ke ili apartenas al vi, kaj ni ne intencis ian malbonon. Bonvolu, ho, bonvolu permesi, ke ni foriru unufoje por cxiam, kaj ni promesos ke ni neniam, neniam plu revenos."

"Ho, ho!" ekkriis la giganto ridegante, "Foriru? Cxu vere? Ne tiel rapide, hometo! Mi sxatas tiajn etulojn kia vi estas."

[Ilustrajxo]

La kompatinda Princo senforte cxirkauxsaltetis sur la vasta manplato de la giganto, sed nenion povis fari por sin helpi; kaj li devis stari rigardante dum la grandegulo, per la alia mano, ekprenis kaj iom skuis la skatolon, kauxzante ke la hometoj konfuzo cxirkauxfaletis, ricevantaj de la tabloj kaj segxoj multe da frapetoj.

"Cxi tiuj tre amuzos mian edzinon," diris la giganto, hejmen ekpasxegante. "Mi ne mirus se sxi vin konfitus per bruna sukero. Mi gxuas tiaspecajn frandajxojn, kaj de longatempoj mi ne trovis tiajn."

Auxdante cxi tion, la kompatinda Vanc', kiel oni povas supozati, tute malsanigxis pro timo; sed ne vidante ian vojon por forkuri, li fermis la busxon kaj vigle cxirkauxrigardis gxis, post iom da tempo, ili atingis la kastelon de la giganto. Gxi estis vasta griza konstruajxo, havanta ferbaritajn fenestrojn, kaj cxe la pordego tri hundojn, tiel grandegajn kaj tiel malbelegajn ke, nur auxdante pri ili, oni timtremus; tial mi nenion rakontos pri ili. Kvankam ili aspektis terurege, ili timis la giganton; kaj, je lia ordono, ili tre humile kusxigxis, kaj ecx ne subbojis kiam li preterpasxegis trans la korto kaj en la cxambregon de la kastelo.

"Edzino!" kriis la grandegulo al virino, kiu staris sin admirante antaux granda spegulo cxe la fundo de la cxambro. "Edzino, venu vi cxi tien kaj vidu kion mi trovis."

"Kion vi trovis?" sxi demandis, ne turnante sin for de la spegulo. "Cxu gxi estas io per kio oni povos sin vesti?"

"Stultulino!" kriegis la giganto. "Cxu vi ne povas pensi pri io krom vestado, sinjorino? Ne, gxi estas multe pli bona ol io, per kio sinvesti; gxi estas io mangxebla. Rapidu, surmetu la poton."

Auxdinte tion, la kompatinda Princo tute perdis la esperon, kaj li pensis ke lia fino jam alvenis. Sed la edzino emfaze anoncis, ke estas multe tro malfrue por kuiri ion novan por la vespermangxo, kaj ke la edzo atendu gxis la mateno.

"Kio do estas por mangxi?" malkontente demandis la giganto, cxar li vere sopiris al la fresxa boletajxo, kiun li estus farinta el la Princo.

"Nu," respondis la gigantino, "estas la marserpenta pastecxo, kiun mi revarmigis, kaj mi malfermis ujon da elefantkapoj kiel almangxajxo."

"Do rapidu por alporti gxin," grumblegis la giganto, "aux nekuiritan mi englutos tiun cxi knabon en unu sekundo."

Pro tio la gigantedzino, kiu estis neniel malbonkora virino, malgraux ke sxi tro gxuis belvesti sin, kaj estis iom fiera pri sia beleco (oni devas konfesi, ke estis multo pri kiu esti fiera, cxar sxi estis tiel alta kiel turo!), sxovis Vancon en angulon, por lin kasxi for de la edzo; kaj en la angulo Vanc' estis kontenta resti kasxita, dum la giganto forglutis grandegan vespermangxon, kaj trinkis tutan barelon da biero, kiun la edzino elprenis el vasta tinego en angulo de la cxambro.

Fininte sian mangxadon kaj trinkadon, la grandegulo ordonis al la edzino, ke sxi zorgu pri la knabo, por ke li estu en senriska loko konservata dum la nokto; poste, ekprenante kandelon tiel longan kiel fazeolstango, li multepeze faletante foriris en la litegon. La edzino, kiu estis sidinta apud la fajro, nun levigxis kaj invitis la Princon, ke li venu kaj partoprenu en la mangxado.

"Bela knabeto vi estas," sxi diris, "kaj tiu puncavelura jako certe estis belega, antaux kiam gxi tiom malpurigxis. Venu, mangxu pecon da pastecxo, kaj trinku iom da biero; morgaux vi devos esti bonstata. Se vi devos esti boletata, vi certe plivolos esti bongusta boletajxo, ol malbongusta."

"Mi ne estas tiel certa pri tio," malgaje respondis Vanc'. "Se mi devos esti kuirata, vole nevole, mi opinias ke mi preferos esti speciale malbongusta."

"Ho fi!" kriis la gigantino. "Bonaj knabetoj ne parolas tiamaniere; kaj, ke vi estas bona knabeto, mi estas certa pro via mieno. Kio estas en via skatolo? Juveloj?"

"Se mi montros al vi," demandis Vanc', kun iom da espero en la vocxo, "cxu vi lasos min forkuri? Kara, bonkora sinjorino, vi min ja kompatas, cxu ne? Mi estas certa, ke vi estas komplezema kaj bonega. Nur lasu min iri, kaj mi alsendos al vi belegajn juvelojn. Ion ajn mi faros por vi, se vi nur bonvolos permesi ke mi foriru."

"Ne," diris la gigantino, "tion mi ne povos fari. Se mi lasus vin foriri, li min mortbatus. Cetere vi ne povus preterpasi la hundojn, se ecx dudek fojojn mi vin liberigus. Sed mi diros al vi, kion mi faros: se vi malfermos la skatolon, mi kloroformizos vin morgaux, antaux ol mi vin kuiras; kaj vi ne sciigxos pri tio, kio al vi okazas,-- -- -- -- gxis kiam vi estos vere kuirita kaj mangxita!"

Malmulte da konsolo Vanc' trovis en tio, kiel vi povas imagi; sed li sentis ke la gigantino havis bonan intencon, kaj li ankoraux esperis iamaniere forigxi; tial li lauxeble forvisxis siajn larmojn kaj malfermis la keston. Tuj kiam la etuloj estis liberigitaj, ili diskuris sur la tablo, avide mangxante la pecetojn da avenpano kaj grajnoj da sukero, kiujn la malbonordema gigantino estis disseminta. Kvankam malgrandaj estis la hometoj, iliaj juveloj kaj kostumoj brilis kaj prezentis belan spektaklon; kaj la grandegulino sin apogis sur la

kubutoj kaj rigardadis ilin kun granda plezuro, proklamante ilin la plej belaj ajxetoj, kiujn sxi iam vidis.

"Mi ja ne mirus, se la edzo donacus al mi tiujn etulojn; tro malgrandaj ili estas por iel utili, escepte kiel gustigilo. Mi volus iamaniere ilin uzi."

Kiel estas antauxe dirite, la gigantino estis vanta virino, kaj cxiam pripensadis, kiamaniere io povus esti uzata kiel vestajxo aux ornamajxo.

"Mi havas ideon," sxi diris, subite ekstarante kaj alportante bobenon de rozerugxa silkfadeno el sia kudrajxujo, kiu lasta havis amplekson de granda vestkesto. "Oni rakontas pri sinjorinoj, kiuj surportas vivantajn skarabojn, per etaj orcxenoj alligitajn al la brocxoj. Mi opinias ke mi povas fari ion similan el cxi tiuj pupetoj."

"Sed, Sinjorino," konsternite petis Vanc', "sxajne vi ne komprenas, ke cxi tiuj estas miaj propraj regxaj parenc--"

"Nu, vi silentu!" sxercete kriis la gigantedzino, "aux mi vin trempos en tiun vaporplenan kaldronon, ecx sen unu ekflaro de kloroformo; kaj vi ne povas imagi, kiel malagrabla vi tion trovus; vi vere ne povas."

Auxdinte tion, la Princo timtremis, kaj tre malforte diris:

"Bonvolu ne dolorigi ilin, kara Sinjorino Gigantino; tre sentemaj ili estas."

"Mi ne dolorigos ilin," respondis la sinjorino, "almenaux nur sufcixe por ilin piedflirtigi. Ili sxajnas tiel amuzaj, kiam ili piedflirtas."

Parolante, sxi ligis pecetojn da silkfadeno cxirkaux la taliojn de la gregxoj, kaj cxi tiujn pendigis de siaj oreloj, kiel infanoj kelkfoje pendigas butonojn, kiam ili sxajnigas havi oreljuvelojn. Fiksinte la strangajn ornamajxojn, sxi fabrikis kolcxenon el la princinoj kaj korteganoj, kaj, gxin surmetinte, sxi admiris sin per la spegulo, kvazaux sxi neniam cxeus. Tamen, post iom da tempo, sxi igxis tiel dormema, ke sxi ne povis plu vidi, kaj ecx estis tro laca por balanci la kapon kaj cxirkauxsvingi la gregxojn sur siaj oreloj. Sxi remetis la novan juvelaron en la skatolon, kaj, ekprenante la Princon, sxi enmetis lin en lignan birdkagxon pendantan je la muro.

"Agrable songxu," sxi gaje diris, kaj tiam sxi ankaux foriris por kusxigxi.

CXAPITRO XI

Forlasite sola en la altpendanta kagxo, la kompatinda Princo ja tute malesperis. Nenian elvojon el siaj malfelicxajxoj li vidis, kaj li ne povis ne plori, gxemante pri sia mizera sorto.

"Tiu malica Blua Sorcxisto estas kulpa pri cxio," li kriis; cxar ne envenis en la penson, ke estis lia propra malbona konduto, kiu unue venigis la Bluan Sorcxiston al la palaco.

Je tiu momento, dum pauxzo inter siaj plorgxemoj, la Princo ekauxdis konatan moleplauxdantan sonon sur la sxtona planko sub la kagxo; malsupren rigardante, li surprizita vidis sian antauxan kunulon, la meduzon.

"Kiel vi fartas?" gxentile demandis la meduzo. "Mi supozas ke vi ne estas tre felicxa min vidante."

"Ho jes, mi vere estas," ne tre gxentile kriis la Princo. "Nuntempe vidante iun ajn, negrave kiun, mi estus felicxa. Kiamaniere vi pasis la hundegojn?"

"Mi flugis," respondis la kreitajxo.

"Meduzoj ne povas flugi," diris la Princo; "tio do ne povas esti vera."

"Nu, mi do nagxis," respondis la meduzo; "kaj, se tio ne estas vera, gxi estas malvera, mi supozas. Ecx vi povas vidi la sagxecon de tio, cxu ne? Tamen, estante cxi tie, mi havas ion por sciigi al vi. Cxi tiu kastelo estas en la teritorio Bogarru, kaj Bogarru staras cxe la okcidenta limo de Gajlando, kiu--"

"Kiu ajn zorgas pri limoj?" interrompis la senpacienca Princo; "Cxu vi havas nenion pli agrablan, pri kio paroli?"

--venigas min al mia temo," trankvile dauxrigis la meduzo. "Kiam ajn mi unuafoje vizitas ian lokon, mi povas efektiviigi unu deziron. Cxi tiu estas mia unua vizito en Bogarru. Nun la demando estas jena: Cxu mi deziru ke la idolanoj de Gobs-Insulo estu konvertitaj, cxesu mangxi siajn avinojn, kaj komencu surhavi vestojn, aux cxu mi deziru ke oni liberigu vin kaj la kortegaron en la dauxro de katokulsigno?"

"Ho, la lasta, la lasta," kriis la Princo, tro ekscitita por paroli korekte. "Kara, kompleza, bonkora meduzo, bonvole deziru ke mi eligxu el tiu cxi loko terura, kaj vi povos cxien kuniri kun mi, se vi volos, kaj mi neniam plu parolos malgxentile al vi, tiel longatempem kiel vi vivados."

"Ha!" gxi respondis, "mi timis ke vi tiel elektos. Vi pli zorgas pri vi mem, ol pri la Gobs-Insulanoj. Tio ne estas vere nobla, sed eble estas natura. Nu, malfermu la busxon kaj fermu la okulojn."

La Princo obeis, kaj sur lia lango subite trovigxis tre maldolcxa gusto; fajreroj dancis antaux la fermitaj okuloj, kaj li tuj sentis kontraux si bloveton de fresxa malvarmeta aero.

"Malfermu la okulojn," diris la vocxo de la meduzo.

La Princo tion faris, kaj surprizite li sin trovis ekstere kaj la keston apud si, sur libera kampvojo, dum steloj briletis super la kapo.

"Ho, kara, bonega meduzo!" li gxoje kriis; "kiel mi iam ajn povos vin danki?"

"Sxajne vi amas min pli ol antauxe," sarkasme diris la meduzo. "Tamen mi vin pardonas. Se vi volas trovi la Fragokoloran Sorcxiston, antauxeniru rekte laux cxi tiu vojo, gxis kiam vi atingos la domon de la Komikulo. Flubalu!"

Dirante tiun lastan misteran vorton, la meduzo malaperis.

"Kia domagxo!" diris la Princo; "mi neniam povos sciigi al gxi, kiel forte mi bedauros mian malgxentilecon. Mian solan amikon mi perdis. Mi volus scii kion signifas 'flubalu'."

Sed tio estis tiel malfacile solvebla problemo, ke fine Vanc' decidis gxin forlasi. Do, sxultriginte sian sxargxon, li vigle ekiris laux la sxoseo, ne kuragxante resti gxis la taglumo, pro timo ke la grandegulo vekigxos kaj, eltrovante la foreston de sia kaptito, sekvos lin kaj lin reportos al la terura kastelo de Bogarru.

CXAPITRO XII

La tutan nokton Princo Vanc' piediris sub la steloj kaj, ecx por enspiri, ne haltis gxis kiam li vidis la cxielon rugxigxantan pro la venonta sunlevigxo; tiam, transgrimpinte branxobarilon, li kusxigxis per gxi sxirmita, kaj tuj ekdormis profunde.

Kiam li vekigxis, la suno alte sin montris, kaj li ekauxdis grandan bruadon de sonoriloj, trumpoj kaj tamburoj, kvazaux li estus meze de ia festo. Frotante la okulojn, li levigxis, kaj eltrovis ke li ekdormis sur kampo, kiu nun estis gaja pro centoj da festantoj. Flagoj flirtadis super tendoj kaj budoj; muzikistaroj ludis; vitrofaristoj kaj jxonglistoj faradis siajn mirindajxojn; gaje vestitaj kamparanoj kantis, dancis kaj festenis; kaj plie sin montris cxiuspecaj spektakloj, balanciloj kaj karuseloj, suficxaj por kauxzi tutan kapturnigxon.

La Princo estis tiel ravata, ke li ecx iom forgesis sian malsaton kaj lacecon, kaj cxirkauxiris de unu vidindajxo al alia, kriante "hura!", dum la jxonglistoj kaj sxnurdancistoj prezentis siajn kuriozajn kaj dangxerajn ludajxojn. Fine li alvenis al budo, kie maljunulino kuiris, en kaldrono super fajro, vaporigxantan viandsupon, kiu al la malsata Princo sxajnis eligi pli agrablan odoron ol ia ajn supo, kian li dum la tuta vivdauxro iam flaris.

"Ha!" li avide ekkriis, "tiu odoras bonege, patrineto!"

"Jes," respondis la maljunulino, "kaj vere gxi devus; cxar gxi enhavas bluajn kolombojn, belgrasan kokon, tri sovagxajn leporojn, kaj cxiu legomon kaj bongustan kreskajxon, kiu sin trovas en Gajlando. Cxu vi deziras plenpelvon?"

"Certe, mi deziras! Kaj granda estu la pelvo!" diris la Princo, atendente dum la maljunulino plenigis lignan pelvon per la alloga boletajxo.

"Jen!" sxi ekkriis, al li proponante gxin, "jen gxi estas; kaj suficxe bongusta por regxa princo, se oni permesos ke mi, kiu gxin faris, diru tion. Unu argxentmoneron, mia bela junulo, kaj gxi estos la via."

"Sed," balbutis la Princo, per busxo malsekigxanta pro la bonaodoro, "sed mi ne havas argxentmoneron. Se vi nur volos doni gxin je kredito, mi vin pagos tuj kiam ajn mi trovos la Fragokoloran Sorcxiston."

Subite li cxeis, vidante ke la virino lin mokas. Sxi jam ekprenis la supon, sxajne for de lia busxo mem kaj, lauxte kaj akre ridanta, sxi montris lin per sia grasa montrafringro. Altirataj de sxia ridado, cxuij kamparanoj alkuris krientaj:

"Kio estas, Patrino Mikaelo? Kio estas la sxerco? Diru, por ke ni ankaux povu ridi; cxar ni devas ridi, vi scias. Ridado estas nia devo."

"Li petas ke oni kredite donu al li pelvon da supo," ridacxis la maljunulino, "kaj li diras, ke li pagos al mi, kiam li trovos la Fragokoloran Sorcxiston."

Pri tio cxuij kamparanoj hxore ridegis, gxis kiam ecx la montetoj resonis.

"Mi ne komprenas pri kio vi ridas," kolere kriis la Princo; "mi opinias ke vi estas malsagxuloj."

"Kompreneble ni estas!" respondis la ridantaj kamparanoj. "Esti malsagxe estas nia devo. Se ni ne povas ridi pri io, ni ridas pri nenio, cxar tiu cxi estas Malsagxurbo, la plej gaja urbo en Gajlando."

"Sed," demandis Vanc' ofendite, "cxu neniu cxi tie ion scias? Cxu neniu posedas iom da sagxo?"

"Certe ne," diris la aliaj. "Kiu zorgas pri sciado, kaj kion sagxo utilas? Ni gxuas la vivadon, kaj tio por ni suficxas."

La Princo volis riproxi la kamparanojn, cxar ili tiel malsagxe babilis; sed la vortoj strange sonis al li bone konataj, kaj li subite memoris, ke li mem foje ilin uzis, kiam lia instruisto instigis lin, ke li lernu pri frakcioj ordinaraj.

Intertempe la kamparuloj, cxiam avidaj de novajxo, deziregis ekscii, kio estas en la mistera dometo portata de la Princo.

"Se gxi estas spektaklo," ili kriis, "malfermu la kesteton kaj starigu la marionetojn. Ni sopiras al io nova, por ke ni gxin ridu."

Sed la Princo ne opiniis, ke placxus al la gregxoj, esti priridataj de amaso da oscedantaj terkulturistoj. Kompreneble, li ilin antauxe montris, sed private, ne kiel efektivan spektaklon cxe kampara foiro. Antaux kelke da tagoj tio tute ne hontigus la Princon; sed suferado kaj malfacilajxoj rapide sxangxadis Vancon en knabon tre malsamspecan de tiu princo, kiu, antaux kelke da tempo, malesperigis sian kompatindan instruiston, kaj turmentis la tutan korteganaron.

Tamen, la mizera vojiranto pripensis ke, cxar nur pagante monon oni povas ricevi mangxajxojn, oni iamaniere devas monon akiri; se ne, la korteganaro kaj li mem certe mortos pro malsato. Ankaux li ekpensis ke, ecx se lia familio ankoraux havas sentojn, cxi tiuj devas esti tiel etaj, ke ili estas tute negravaj; kaj li tial malfermis la skatolon, kaj elmontris siajn malgrandajn parencojn, dum la kampuloj kriridis pro la gestoj kaj gracimovoj de la hometoj, kaj al ili donacis cxiuspecajn kuketojn, fruktojn kaj bombonojn, por vidi ilin mangxi. La Kortega Pastro aparte amuzis la terkulturistojn, cxar li ekkaptis la solan sukermigdalon, kaj tuj forkuris en angulon, sekvata de la tuta hometaro, cxuij malpacantaj kaj disputantaj kiel eble plej maldece. Cxi tiu vidajxo tiel placxis al la kamparanoj, ke ili donis al Vanc' multe da bonaj argxentmoneroj; pro kio, li fine povis acxeti por si matenmangxon, kvankam vi povas certigxi, ke li ne acxetis gxin de la maljunulino, kiu antauxe lin mokis.

Kiam li jam finis sian mangxadon, sidante sur la herbo antaux budo, kie oni vendis kokpastecxojn, li levigxis kaj gxentile demandis la kamparanojn pri la vojo al la domo de la Komikulo.

"Malproksima estas la domo," ili kriis, "sed la Komikulo estas cxi tie cxe la Foiro, se vi nur povos trovi lin. Oni ne cxiam povas lin trovi."

"Tiu cxi estas la Komikulo," kriis gxoja vocxo. "Tiu cxi estas mi. Jen mi estas. Kial vi ne kaptas min?"

CXAPITRO XIII

Vanc' ekrigardis kaj vidis, saltetantan kaj cxirkauxdancantan malantaux proksima budo, grasan hometon verde vestitan, kaj supersxutitan per flirtantaj rubandoj kaj tintantaj sonoriletoj. Li sxajnis tiel viva kaj gaja, ke unuavide la Princo estis tute cxarmita; sed baldaux li pensis ke lia aspekto estas pli agrabla ol lia konduto; cxar la Komikulo volis halti nek por paroli nek por auxskulti, sed kuradis kaj saltetadis cxirkauxe, kaj sin kasxadis post budoj kaj grupoj da kamparanoj tiamaniere, ke Vanc' malesperis, iam ajn ekscii de li: kie logxas la Fragokolora Sorcxisto.

"Mi volas kun vi paroli, se placxas al vi," kriis la Princo. "Estas io, kion mi devas al vi diri, vere mi devas."

"Do min kaptu!" ekkriis la Komikulo. "Sekvu min. Kurcxasu min. Hupla! Jen vi vidas min, jen vi ne vidas. Hura, pro mi kaj miaj kruroj!"

For rapidiris la Komikulo, kaj for kuregis la kolera Princo, lin sekvanta. Sed Vanc' baldaux sciigxis, ke tute malutile estas peni tiel rapidirantan kuranton ekkapti; tial li haltis, varmega, senspira kaj laca, dum cxuij kampuloj mantenis la flankojn por ne krevi pro ridado, kaj kriis:

"Hura, pro la Komikulo!"

"Cxu vi cedas?" demandis la Komikulo, kiam Vanc' sin sidigis apud sia skatolo kaj visxis la frunton varmegan.

"Kompreneble jes," malafable respondis la Princo. "Mi opinias ke vi devus honti. Kial do vi volas tiel agi?"

"Tute por la posta amuzado," diris la Komikulo.

Nun, cxar tiu cxi fine haltis, la Princo ekvidis, ke lia nazo montras strangan kaj kuriozan formon. Gxi ne nur estis grandega kaj verdkolora, sed gxi finigxis per longa kaj maldika tubeto, iom simila al peco da makaronio, kaj aux por ornamo aux por oportuneco, gxi estis tordita simile al okcifero.

"Tute por la posta amuzado," rediris la Komikulo.

"Nu," diris la Princo, "laux mia opinio, tio unue ne povas esti granda amuzado por plenkreskulo, kiel estas vi, kaj gxi certe ne povas esti ia ajn amuzado poste."

"Ho," respondis la Komikulo, "tio nur estas kurioza diro mia, vi scias. Efektive gxi signifas nenion. Sed kion de mi vi deziras?"

"Iu amiko mia, meduzo," komencis la Princo, "konsilis ke mi demandu de vi: kiel mi trovos la Fragokoloran Sorcxiston?"

"Pu!" kriis la Komikulo, rapide turnante sin sur la sxupintoj, "tion mi ne volas diri. Kial mi devus? Estas nenio amuza en tio. Sed atendu! Cxu la meduzo nenion diris krom tio? Cxu vi estas certa, ke gxi ne diris iom pli, ecx ne unu vorton?"

"Nenion, kio signifas ion," Vanc' respondis. "Forlasinte min, gxi diris 'Flubalu!'"

"Neeble," kriis la Komikulo, iom paligxanta. "Cxu vere? se jes, la afero, pro tio, montras alian aspekton, tre seriozan aspekton. Hejmenvenu kun mi, kaj morgaux mi forsendos vin sur la gxusta vojo. Rapidu! Cxar ni devos longan distancon iri, kaj malrekta estas la vojo."

Sekvante la kondukantan Komikulon, la Princo sin trovis denove sur la sxoseo; laux kiu ili piediris gxis la lastaj horoj posttagmeze, kiam subite la vojo profundigxis en arbaron.

"Iom atendu," diris la Komikulo, "mi devas ekbruligi la nazon."

"Fari kion?" demandis la mirigita Princo.

"Ekbruligi la nazon, stultulo!" respondis lia gvidanto.

La Princo neniom plu diris, sed mirsilente rigardis, dum la Komikulo maltordis la okciferon cxe la pinto de la nazo, kaj forprenis malgrandan kupran kovrilon, kiu kovris la ekstremajxon. Poste li ekbruligis alumeton, kaj gxin almetis al la pinto de cxi tiu makaronisimila tubeto. Tuj sin montris lumo, grandan stelon similanta, kaj tiel vaste dissendis siajn flavajn radiojn, ke la malluma arbara vojeto farigxis tiel brila kiel la tago.

"Pardonu, ke mi pri tio parolas," gxentile diris la Princo, "sed tiu estas strangaspeca nazo, kiun vi havas."

"Tute ne," senzorge respondis la Komikulo; "tre ordinara en cxi tiu regiono,--efektive, tre ordinara. Nur speco de mecxo; tiom kreskas tage, kiom forbrulas nokte. Antauxen! Mi ekkuros, kaj vi devos min kapti. Hura! Jen vi vidas min, kaj jen vi ne vidas!"

Ho ve, pri la kompatinda Princo! Precipe estis "ne." Briletis kaj dancis antaux li la lumigilo, kiel *ignis fatuus*, kaj ofte tute perdigxis; dum la laca knabo, sxargxita per la peza skatolo, lauxeble postkuris, faletanta super sxtonoj kaj elstarantaj radikoj, plauxdiranta tra kotajxoj, kaj kontraux arbotrunkojn perforte kuranta, gxis

subite, kiam li estis tute preta malesperante falkusxigxi, kaj permesi, ke la malagrabra kunulo kien ajn iru, li ektrovis la Komikulon sin apogantan kontraux kradpordo de kurioza dometo, gajege ridantan pri la kurado, al kiu li instigis la Princon.

"Jen mi estas," diris la Komikulo. "Envenu! La edzino estas hejme, kaj sendube la vespermangxo estas tute preparita, escepte de la spicado. Cxiam mi mem spicas la mangxajxojn, cxar mi estas iom frandema."

Tiel parolante, li antauxeniris en la domon, estinginte sian lumon kaj denove tordinte la nazon okforme.

CXAPITRO XIV

La cxambro, en kiu la Princo sin trovis, estis agrable hela, kaj oni jam preparis la vespermangxon. La edzino de la Komikulo sxajnis iom malgaja; kaj tio, laux la privata opinio de la Princo, tute ne estis stranga. Sxia aspekto estis iom nekutima kaj miriga, cxar la kapo estis tiel turnita sur sxia korpo, ke la vizagxo rigardis en tute malgxustan direkton.

"Kurioza efekto, cxu ne?" demandis la Komikulo, rimarkante ke la Princo fikse rigardas la edzinon. "Mi gxin faris unu tagon kiel sxerco; kaj la plej bona sxerco estas: ke mi forgesis la necesan sorcxvorton por sxin rektigi."

"Cxu sxi opinias ke gxi estas sxerco?" demandis la Princo.

"Tion mi ne scias," indiferece respondis la Komikulo, "cxar mi neniam demandis; kaj pri gxi mi tute ne maltrankviligxas."

"?eblatexc idis iv la soxcalp uxC," diris la virino, post kiam la Komikulo jam estis iom okupita pri la mangxajxoj.

Konfuzite Vanc' atentigxis, sed sxajne tiu cxi parolo tute ne surprizis la Komikulon.

[Ilustrajxo]

"Depost sxia malrektigxo, sxia babilado cxiam eligxas returnite," li klarigis rikanante. "Sed sidigxu! La mangxo estas preparita."

Ili cxiuj sidigxis. La malfelicxa virino rigardis la muron malantauxan, kaj tial sxi iom mallerte disdonis la supon. Tamen tio estis negrava, kaj Vanc' estis tro malsatega por esti skrupulema. La boletajxo eligis plej bonegan odoron, kaj rapide la Princo ensxovis la kuleron kaj ekmangxis. Sed, antaux ol li efektive prenis plenbusxon, li cxesis kun grimaco. La supo estis pli maldolcxa ol galo.

"Cxu vi ne sxatas la spicon?" ridacxis la Komikulo. "Nu, estas domagxe; kaj mi supozis, ke gxi estos precize tia, kian vi gxuos."

Tro kolera por paroli, la Princo ekkaptis glason da akvo kaj trinkis, sed gxin trovis bole varmega kaj plena je salo.

"Prenu pecon da cervajxa pastecxo," afable petis la dommastro. "Nenia sxercado plua, mi jxurpromesas."

"?opiH, nonafni nadnitapmok al itnemrut sasexc en iv laiK," demandis la edzino, kiu sxajnis tiel bonkora, kiel oni povus esperi pri iu tiom tordita.

Tamen la Princo estis jam ekmanĝinta la pastecxon, kaj gxin trovis pli varmega ol fajro, pro rugxa pipro. Tia estis cxio surtabla. Mangxebla estis nenio. La stufajxo estis plena je pingloj kaj kudriloj; nauzzaj kreskajxo estis en la vino; la kukoj estis plenigitaj per kotono; kaj la Princo rompis la dentojn, anstataux la migdaloj, kiuj estis lerte fabrikitaj el sxtono.

Cxiuj cxi sensencajxo estis al la Princo tre malagrablaj, kiel vi povas imagi; sed la Komikulo siaflanke estis preskaux freneza pro gxoj. Transen kaj reen li ruligxis sur la planko, kaj gxojlarmoj torentigxis sur liaj vangoj, pro la sukceso de la sxercoj.

"Tiu cxi estas la plej bona amuzado, kiun mi gxuis dum longa tempo," li kriis. "Jen gxoj! Jen vera felicxeco!"

"Tre malbona speco de felicxeco," malgaje diris la Princo. "Mi opinias ke mi enlitigxos."

Ho ve! Tie la aferoj estis egale malagrablaj. Kiam la Princo eniris sian dormcxambron, sitelo da glacimalvarma akvo, supren metita, falis kaj malsekigis lin gxis la hauxto. Plena je angiloj kaj ranoj estis lia lito; kaj kiam la kompatinda knabo penis ekdormi sur segxo, malsovagxa strigo kaj paro da domemaj vespertoj batis lian vizagxon per la flugiloj, kaj pincxotiris liajn nazon kaj orelojn. Je la plej frua tagigxo la turmentita Princo alsultrigis la skatolon kaj forlasis la cxambron.

Sur la balustrado senokupe sidis la dommastro, per posxtrancxilo sin amuzante.

CXAPITRO XV

"Bonan matenon!" gxentile diris la Komikulo. "Mi esperas, ke vi bone dormis."

"Mi tute ne dormis," kolere respondis la Princo; "kaj vi kompreneble sciis, ke mi ne povos."

"Tio estis la sxerco, vi scias," ridacxis la Komikulo, enposxigante la trancxilon, kaj preparante konduki la junulon en la mangxocxambron. Tamen la Princo sentis nenian deziron al alia festeno similanta la hierauxan; tial li rifuzis cxiun inviton kaj ekforiris.

"Ne maltrafu la vojon," diris la Komikulo, kiu sxajnis tre malgaja, cxar Vanc' ne volis resti por matenmanĝi. "Transiru la rivereton, vi scias, poste transgrimpu rugxan barilon, kaj jen vi estas, sur la rekta vojo. Se mi iam alvenos al via regiono, mi vizitos vin. Mi havas korinklinon al vi."

"Tion mi ne sentas al vi," murmuris Vanc' formarsxante.

Tre kolera li estis kontraux la Komikulo, tamen li sentis malagrablan memoron pri iu tempo, ne longe pasinta, kiam li mem timigadis la tutan korteganaron per siaj kruelaj sxercoj.

Malfacila estis la vojo, varmega la suno, kaj la Princo estis tiel malsatega ke li gxoje formangxis du pomojn, kiuj elfalis el veturilo de kamparano iranta al foiro. Tamen Vanc' sin kuragxigis, pensante ke liaj malfacilajxo baldaux finigxos. Nun li estis proksima al la hejmo de la Fragokolora Sorcxisto; tial li antauxenmarsxis gxis la posttagmezo, nur unufoje haltante, kiam li ektrovis kelkajn pirojn sur arbeto apud la vojo. Malgrandaj, acidaj kaj sxtonecaj ili estis, sed la malsata Princo tre avide kolektis aron da ili, kaj mangxis ilin sidante sub la nesuficxa ombro de la pirarbo. Pri la korteganoj Vanc' iom trankviligxis, memorante ke, dank' al la kamparanoj cxe la foiro, en la skatolo estis longedauxra provizo da kuketoj kaj bombonoj.

"Malgraux cxio," diris la Princo en si mem, refoje marsxante, "malgraux cxio, estas por ili multe pli facile ol por mi. Mi opinias, ke mi ne multe plendus ecx estante malgranda, se mi povus tiel vere, kiel ili, gxui la vivon."

En la daŭro de la posttagmezo la Princo atingis malluman arbaron, en kiun lia vojo sxajnis lin konduki. Li ne eniris tre profunden, antaŭ ol li ekauzdis sonon kvazaŭ de iu ploranta, kaj ankaŭ strangan klakbruon, kvazaŭ cimbaloj estus kunbatitaj. Cxi tiuj sonoj pli kaj pli lauxtigxis dum lia irado, kaj li fine trovis malgrandan simion sidantan sur malalta junipero, malgajege ploranta, kaj kelkafoje la manojn malgxoje kunfrapanta. La manoj de la simio, estante el metalo (kia estis gxia tuta korpo), kunklakante kauxzis la cimbalsimilajn sonojn, kiujn auxdis la Princo.

"Kio estas al vi?" demandis Vanc', cxar la simio daŭrigis la ploradon, tute ne atentante lin.

Suprenrigardante la simio visxis la okulojn per malgranda punta posxtuko, kiu jam estis suficxe malseka.

"Tiel mizera mi estas," gxi ekgxemis. "Cxu vi neniam auxdis la onidiron: 'estas suficxe malvarme por ke la vosto de latuna simio forglaciigu'?[1] Mi estas la latuna simio. Oni parolas pri mi; oni parolas pri mia vosto."

[Piednoto 1: Popoldiro en Usono, aludante pri nekutime malvarmega vetero. --Tradukinto.]

"Sed ankoraŭ neniam estis suficxe malvarme por forglaciigi la voston," konsoleme diris la Princo.

"Ne," plendeme respondis la simio; "sed konstante mi timas ke estos, kaj tio estas egale malbona. Ho, kia mondo estas cxi tiu!"

Dirinte tion, la simio ekploris pli malgxoje ol antaŭe, kaj la Princo trifoje ekternis fortege.

"Jen!" malgaje ekkriis la simio. "Nun vi malvarmumas, cxar mi estas tiel malseka pro la plorado."

"Ho, ne zorgu pri tio," gxentile respondis Vanc'. "Efektive gxi ne estas grava. Bona terno estas vere refresxiga."

"Tio min rememorigas," diris la simio, "ke mi estas sendita por diri, ke vi reiru; cxi tiu ne estas la vojo."

"Ne la--" komencis la Princo, sxajne konfuzita.

"Vojo," finigxis la simio, refoje ekplorante. "Al la Fragokolora Sorcxisto, vi scias. Farante cxirkauxiron, vi jxus revenis preskaŭ al la kastelo de Bogarru, kie logxas la giganto. La Komikulo vin erarigis."

"Min erarigis?" ripetis la kompatinda Princo, nun tute malesperanta.

"Jes," diris la simio, "kiel sxerco, vi scias. Ho, mia belega, latuna vosto! Kia mondo estas cxi tiu!"

"Jen la plej malbona kaj malicega sxerco el cxiuj!" ekkriis la Princo.

Li timtremis pensante pri la proksimeco de la kastelo de tiu terura grandegulo; kaj tiam li rememoris la lacigantajn mejlojn, kiujn li piediris tiun tagon sub la brulanta suno; pripensante cxi tiujn aferojn li povus volonte ploregi, se la simio ne estus jam farinta suficxe grandan lageton de larmoj, kaj Vanc' ne volis kauxzi superakvegion.

"Vi devos reiri laŭ la sama vojo," diris la simio, elpremante la larmojn el la posxtuko. "Vi bezonos pli longan tempon ol antaŭe, cxar nun estas nokto. Je la tagigxo vi ekvidos tri blankajn betulojn en fojnokampo; tiam transgrimpu la branxobaron kaj iru laŭ vico da grandaj, blankaj sxtonoj, gxis vi alvenos al verda sxtopsxajna transirejo; post tio la vojo kondukas rekte al la pordo de la Fragokolora Sorcxisto. Vi ne povos gxin maltrafi."

"Se tio estas vera," diris la Princo, "mi dankas vin milfoje. Sed, cxu vi estas tute certa, ke tio ne estas alia sxerco?"

"Ho, mia artikigita latuna korpo!" malgaje ekkriis la simio. "Cxu mi similas sxercemulon? Neniam mi faris sxercon; neniam dum mia tuta vivo!"

"Tre volonte mi farus ion por gajigi vin, se mi povus," diris la Princo, sin turnante por foriri.

"Ho ne!" gxemis la simio; "neniu povas ion fari. Krom tio, mi gxuas esti malfelicxa; tio estas mia sola konsolo. Iru! Cxiuminute pli mallumigxas. Ho! miaj latunaj fingroj kaj piedfingroj, kia mondo tiu cxi estas!"

Tiam la simio tiel forte ploregis, ke Vanc' devis tute forlasi la penson pri dankado, kaj ecx pri adiauxo; tial li simple turnis sin kaj rapide reiris sur la vojeto, sur kiu li alvenis.

CXAPITRO XVI

Preskaux la tutan nokton piediris la Princo sur la sxtoneca sxoseo. Kiam grizigxis la cxielo, li dormis mallonge sub dornhava kreskajxbarilo, kaj je la sunlevigxo li refoje estis sur la vojo. Dekstre, en bela verda kampo, li gxojege ekvidis tri blankajn betulojn, kies branxoj mallauxte susuris pro la matena vento.

Vanc' transgrimpis la barilon kaj persiste marsxadis gvidata, kiel la simio promesis, de sxajne senfina vico da puraj, blankaj sxtonoj. Tagmeze li ektrovis verdan transirejon sxtuporman, sed tiel malrekta gxi estis, ke la Princo opiniis, ke li povos pli facile transgrimpri la branxobarilon, ol la sxtupareton. Alproksimigxante li ekvidis strangan vireton, kiu sxajne ion sercxis en la herbo sub la sxtupareto. Li aspektis kiel bonkora maljunulo, sed liaj brakoj, kruroj, kapo kaj korpo, ecx la trajtoj de lia vizagxo, estis tiel torditaj, ke nenia parto estis rekta. Tamen li afable salutis la Princon, kaj invitis lin sidigxi apud la rivereto kaj partopreni en liaj pano kaj fromagxo. Tion la malsatega Princo tre vole faris.

"Eble vi jam auxdis," diris la nekonatulo, "pri la 'tordita viro, kiu marsxis torditan mejlon, kaj trovis torditan moneron apud tordita sxtupareto'?[2] Mi estas la viro. Mi ankoraux ne trovis la moneron, sed mi esperas, ke mi baldaux trovos. Mi volas vin averti, ke vi ne parolu, kiam vi atingos la Fragokoloran Sorcxiston, gxis li estos parolinta; alie vi malsukcesigos la sorcxagon por la dauxro de dek jaroj."

[Piednoto 2: Angla infanrigo:

"There was a crooked man, who walked a crooked mile, And found a crooked sixpence against a crooked stile." --Tradukinto.]

"Kiel bonega vi estas!" dankeme diris la Princo. "Kiel terure, se mi malsukcesigus la sorcxagon, post mia longa vagado! Cxu mi povos ion fari por vi? Mi helpos sercxu la moneron, se placxos al vi, aux mi petos de la Sorcxisto, ke li vin maltordu."

"Ho, ne grave!" gaje respondis la Torditulo. "Pri la monero, mi mem devos trovi tion; kaj pri mia kurbeco, ciklono gxin faris, kaj ciklono gxin devos malfari. Tio ne gxenas min. Mi ne min sentas tiel senkomforta, kiel mi sxajnas."

Denove dankante la bonkoran vireton pro la mangxo kaj la bona konsilo, Vanc' gxoje ekiris tra la betularbaro, pensante ke lia penplena migrado vere baldaux finigxos. La birdoj kantis, la rivereto apud li gaje babilis, kaj la vento alportis dolcxajn odorojn de mil floroj. Je la sunsubiro la Princo forlasis la arbaron, kaj eniris malgrandan verdan ebenajxon, kie la herbo sxajne estis veluro sub liaj piedoj, kaj briletanta fontano plauxdis meze de amaso da floroj. Cxi tie Vanc' ekvidis kuriozan palerugxan dometon, kiu similis vastan fragon; kaj antaux la pordo sidis, ageme trikanta, strangaspekta individuo, tute palerugxa, ecx je la haroj, kaj vestita per

robo kaj pinthava cxapelo samkoloraj.

Fine la Fragokolora Sorcxisto estis trovita.

CXAPITRO XVII

Bonege estis, ke la Torditulo avertis la Princon, ke li ne parolu unue; alie li certe estus tion farinta, cxar la Fragokolora Sorcxisto vere ne sxajnis komunikema persono. Li ja levis la okulojn kiam Vanc' demetis sian skatolon; sed li diris nenion, kaj fermante la okulojn li silente dauxrigis la trikadon.

Vanc' kelkatempe staris sur unu piedo, poste sur la alia. Li kalkulis la blankajn kolombojn starantajn sur la pinta tegmento, kaj rigardis maljunan etulinon, kiu kolektis kreskajxojn en malgranda gxardeno apud la domo; tamen li zorgeme sin detenis de la parolo. Fine lia pacienco ricevis rekompencan: la Sorcxisto malfermis la okulojn kaj parolis.

"La tialo," li tre malrapide diris, "kial kolbaso ne povas marsxi estas: cxar gxi ne havas krurojn. Tion vi povas kompreni, cxu ne?"

"Ho, certe!" gxentile respondis la Princo. Tre zorgema li estis, por ke li ne kolerigu la Sorcxiston.

"Nu, do," respondis la Sorcxisto, "ne sxajnigu, ke vi ne povas."

Denove la Sorcxisto iom da tempo silente trikadis; poste li refoje parolis.

"La tialo," li diris serioze, "kial cxevalo ne havas rostron estas: cxar gxi ne estas elefanto. Cxu vi povas vidi la signifon de tio?"

"Jes, via--," "Regxa Mosxto," la Princo estis dironta, pro sia avida deziro paroli gxentile; sed li gxustatempe sxangxis la parolon, kaj afable diris: "Jes, via Sorcxista Mosxto."

Tio sxajne placxis al la Sorcxisto, cxar li trifoje klinis la kapon, kaj la Princon invitis en la domon por mangxi. La mangxo jam estis preparita; kaj cxetable sidis la etulino, kiun Vanc' antauxe vidis en la gxardeno, kaj naux nigraj katoj havantaj verdajn okulojn, pintajn cxapelojn, kaj, sub la mentonoj, belajn blankajn tuketojn. La Sorcxisto almetis segxon por la Princo.

"Jen mia edzino," li diris, montrante la etan maljunulinon. "Sxi estas profesia sorcxistino. Si mangxadas nenion krom akridoj kolektitaj dum la luno estas plenkreska."

Tiam la Sorcxisto mallauxtigis la vocxon kun mistera mieno, sin klinis al Vanc', kaj diris:

"Malmultekosta, tre malmultekosta. Cxiujare sxi apenaux kostas al mi kvar pencojn por cxio, krom la altekalkanumitaj sxuoj. Tiuj estas altprezaj, sed sxi devas ilin havi, cxar sxi estas profesia sorcxistino, vi scias. Nu, pri tiuj cxi katoj, kiom da vivtempoj vi opinias, ke ili kune posedas?"

"Oni diras," respondis la Princo, "ke cxiu kato havas naux vivtempojn;[3] tial mi supozas, ke cxi tie devas esti vivtempoj okdek-unu."

[Piednoto 3: Angla popoldiro, signifante, ke oni devos mortigi katon naux fojojn, antaux ol gxi estos vere senviva! --Tradukinto.]

"Vi do estas malprava, cxar nur unu-du vivdauxroj ankoraux restas al kelkaj el tiuj katoj. Mi konservas ilin, vi komprenas, por ke homoj, perdinte la vivon, nur bezonu veni al mi, kaj mi vendas al ili unu el la katvivoj."

"Cxu tio placxas al la katoj?" demandis Vanc'.

"Gxi estas indiferenta por ili," respondis la Sorcxisto. "Ili scias ke cxuij devos gxin permesi. Perdinte la lastan vivtempon, cxiu kato farigxas vento. Vi estas ilin auxdinta dum martaj noktoj, miauxantajn cxirkaux la kastelturoj."

"La luno," diris la sorcxistino, unuafoje parolante, "estanta kredeble, se ne alie, aldonita al cxi tiu, kies salo pligrandiganta."

"Vi estas prava, karulino," diris la Sorcxisto, "kiel vi cxiam estas. La knabo *estus* pli komforta en la lito."

Dirinte tion, la Sorcxisto sin levis, kaj kondukis la Princon en puran dormcxambreton, dezirante al li bonan nokton. La Princo, malferminte la skatolon por doni aeron al la familio, kusxigxis kaj, la unuan nokton de kiam li forlasis la palacon, gxuis la dormadon en lito.

Matene, post la mangxo kun la Sorcxisto, la sorcxistino kaj la katoj, oni envokis la Princon en la gxardenon kaj donis al li fosilon.

"Iom fosu, dum ni babilas," diris la Sorcxisto sidigxante, "kaj provu cxu vi povas trovi iom da grekaj radikoj. La edzino bezonas ilin por sorcxo miksaĵo, kiun sxi faras."

"Primoloj," diris la sorcxistino, "preskaux produktantaj pronomojn pri prezoj, propagandantaj."

Vanc' mire atentis, sed la Sorcxisto, al kiu tia ridinda babilacxo evidente ne estis eksterordinara, respondis kviete:

"Vi estas prava, lauxkutime, karulino. Li devos zorgi por ne trahaki ilin per la fosilo."

La Princo prenis la ilon kaj komencis fosi, kvankam ne tre esperema. Verdire li neniam antauxe bone sukcesis trovi grekajn radikojn; cetere li sopiris demandi la Sorcxiston pri la sorcxago, kiu povus restarigi lian familion. Tamen li vigle fosadis kaj diris nenion, gxis la Sorcxisto lin alparolis.

"Pri via familio," fine diris la Sorcxisto, "mi supozas ke vi scias la regulon pri simpla malpliigado, cxu ne?"

"Jes," dube respondis la Princo, "se tiu pagxo ne estis el mia aritmetika libro elsxirita. Tamen, mi povus gxin lerni."

"Do gxin lernu," diris la Sorcxisto, "kaj, post kiam vi lernis, gxin uzu."

"Sed, mi petas," humile respondis la Princo, "la familianoj jam estas suficxe malpliigitaj. Mi ne volas ilin plie malpliigi."

[Ilustrajxo]

"Nu," malafable diris la Sorcxisto; tial ke, havante multe da aferoj en la cerbo tiun tagon, li efektive forgesis, ke la korteganoj estas etuloj, kaj opiniis, ke ili estas gigantoj; kaj sorcxistoj neniam volas sin trovi malpravaj. "Nu, do *ne* malpliigu ilin. Tio tute ne interesas min."

"Ho, ne diru tion!" petegis la Princo, kun larmoj en la okuloj. "Bonvolu ne agi kvazaux vi ne interesigxus! Ho, via Sorcxista Mosxto, tiel longan marsxadon mi faris por vin trovi, kaj tiel malagrablajn personojn mi renkontis, kaj tiaj terurajxo survoje okazis, ke mi petegas, ke vi ne rifuzu nun helpi min, kiam mi fine sukcesis vin trovi!"

"Nu, do," respondis la Sorcxisto, "estu gxentila, kaj faru kion mi postulas. Flankedirante, cxu vi trovas iajn radikojn?"

"Ecx ne unu," malespere diris la Princo, sin apogante sur la fosilo.

"Tio estas malbona," diris la Sorcxisto. "Por unu greka radiko mi vendus al vi la sorcxagon."

"Ho," ekkriis la Princo, "mia instruisto certe havas kelkajn. Plena de tiaj antauxe estis lia kapo, kaj mi estas certa, ke li ankoraux havas ilin, se ili ne tiel malgrandigxis, ke li ilin perdis."

La Princo rapidis malfermi la skatolon, kaj gxoje akiris de la instruisto kelke da grekaj radikoj, kiuj estis belformaj kaj bonstataj, kvankam malgrandaj. Cxi tiujn li donis al la Sorcxisto; kaj, kiam la edzino ilin ricevis, la Princo avide atendis, esperante ke oni sciigos al li la sorcxagon.

Sed la Sorcxisto sxajne ne volis paroli. Iom li fajfis; kaj poste, eltirinte sxnureton el la posxo, komencis ludi per gxi sur siaj longaj fragokoloraj fingroj.

"Mi sendis telegramon al la regxa kato," li anoncis. "Iru tra tiu blanka kradpordo, kaj vi atingos la sxoseon. Gxi estas la suda limo de Gajlando. Via vojo estas rekta. Je la sunsubiro vi cxeestos la kastelon. La kato cxion scias."

CXAPITRO XVIII

La Princo dankis al la Sorcxisto, kvankam ne tre fervore; cxar li ne plene kredis, ke la Sorcxisto telegrafis al la kato; kaj ecx se tio estus vera, Vanc' antauxe tiel gxenis kaj turmentis tiun kompatindan beston, ke li iom hontis, nun petonte de gxi favoron. Tamen li antauxeniris laux la vojo dirita, trapasis la blankan pordeton, kaj gaje marsxis sur la sxoseo. Li ja iom timis la malican Generalon Bopi; sed, spite siaj duboj, li sentis iom da fido al la Fragokolora Sorcxisto, kaj li intencis esti tre singardema alproksimigxante al la palaco.

Kiel la Sorcxisto promesis, je la sunsubiro la juna Princo trovis la finon de sia longa marsxado, kaj ekvidis la karan familian hejmon, en kiu li naskigxis kaj cxiam vivadis, gxis kiam liaj propraj malbonfaroj lin forigis. Al la lama kaj lacega Princo tre bele aspektis la velurecaj terasoj, la helblua lago, la marmoraj statuoj, briletantaj fontanoj, belegaj floroj, flirtantaj filikoj kaj ombra arbaro; kaj antaux cxio, la vasta ora palaco mem, kaj la brilantaj turetoj, spegulantaj la radiojn de la subiranta suno. Pro gxoyo la Princo vere povus plori.

Mire kvieta sxajnis la tuta cxirkauxajxo. Sur la lago dormis la blankaj cignoj, kaj la pavoj staris sur la teraso similaj al juvelricxaj figuroj. Timeme cxirkauxrigardante, por sercxi postsignojn de la malbona Generalo, la Princo senbrue trairis la arbitaron, gxis li sin trovis tre proksima al la cxefa enirejo de la palaco. Ankoraux neniam postsignoj de la malvera regxo. La regxa kato, pli grasglata ol kiam la Princo gxin turmentadis, sidis sola sur la perono, serene sin lekanta.

"Efektive vi pli bone farus elvenante," gxi diris, "kaj ne plu restante post tiu migdalarbo; cxar mi tre facile vin vidas."

Auxdinte tion, la Princo elpasis, ankoraux zorgeme cxirkauxrigardante, kaj demetis la skatolon sur la sxtuparon.

"Kara kato," li gxentile diris, "kiel vi fartas?"

"Ho, ho!" iom malafable respondis la ratkaptisto. "Kara kato! Kiel kortusxante!"

"Mi forestis longan tempon," provdiris la Princo.

"Estas eble," respondis la kato; "tamen la tagoj cxi tie pasis sufcixe rapide. Ni ne malgrasigxis dum via foresto."

"Tio estas vera," iom honteme konsentis la Princo, kaj li rapide sxangxis la paroltemon. "Kie cxiuj estas?"

"Senkapigitaj," mallonge respondis la alia; "tio estas, cxiuj esceptinte la Regxon."

"Cxu vi volas diri Generalon Bopi?" demandis Vanc'; "vi scias ke mi havas en mia skatolo la veran Regxon."

"Ne cxikanu!" akre respondis la kato. "Oni ekkonas regxon per liaj agoj. Se vi estus vidinta, kiamaniere li senkapigis homojn, dekstre kaj maldekstre, mi opinias, ke vi nomus lin iom pli ol generalo. La malmultaj, kiuj ankoraux vivas, jam rapidis for de la palaco, kaj en la arbaro sin kasxas."

"Kie do estas la Gen--la Regxo mem?" maltrankvile demandis Vanc'.

"Ho!" nezorge respondis la kato; "li estas apuda."

"Kie?" demandis Vanc'.

"Cxi tie," respondis la kato.

"Mi lin ne vidas," diris la Princo, kun ekstremo, cxiuflanke okulsercxante.

"Cxu ne?" diris la kato; "tio estas cxar vi ne povas travidi min."

"Kiel strange vi parolas, kato!" ekkriis Vanc'. "Mi ne scias kion vi volas diri."

"Nu," respondis la kato, "vi memoras tiujn amuzajn bombonojn?"

"Jes," murmuretis la Princo, honteme rugxigxanta.

"Unu ruligxis sub la sofon," penseme diris la kato.

"Jes," respondis Vanc'; "mi rememoras, ke unu falis, kaj ke mi ne povis gxin trovi."

"Post kiam mi ricevis la telegramon de la Fragokolora Sorcxisto," diris la kato, "mi elrulis la bombonon mezcxambren. Gxi estis bela bombono, kaj la Regxo envenante vidis gxin, kaj tuj gxin englutis."

"Nu," ekscitite kriis la Princo, "kio poste?"

La kato elpusxis sian langon, kaj lekis la lipojn. "Li estis tre mola," gxi diris.

"Vi lin mangxis?" senspire demandis Vanc'.

La kato trankvile balancis la kapon; kaj gxiaj vangharoj kuntirigxis pro la memoro de gxia mangxado.

"La patro, do," gxoje kriis la Princo, "denove estas la Regxo; aux li estos, kiam li sufcixe grandigxos. Vi diras, ke vi ricevis de la Fragokolora Sorcxisto telegramon. Diru al mi, kara kato, ho diru al mi, kion li diris."

"Ne povos gxis la noktomezo," diris la kato; "alie la sorcxprocedo ne funkcios, kaj cxio malprosperos."

Se tio okazus antaux ol li forlasis la hejmon, la Princo piedfrapus, kaj grandan bruegon farus, cxar li devas ecx unu minuton atendi ion deziritan; sed, dum la longa marsxado, li lernis, inter aliaj lecionoj, la lecionon pri pacienco; tial li nek bruegis nek kriis; sed, enirante la palacon, li eksidis en loko, de kiu li povis vidi la grandan horlogxon, kaj pacience atendis la noktomezon.

Tamen li estis tiel lacega, ke li ne povis teni la okulojn malfermitaj, kaj li baldaux dormis profunde. Fine la kato lin tuxsis sur la sxultro, tiel pikante lin per la ungopintoj, ke li subite eksaltis.

"Vekigxu!" kriis la kato, "post sep minutoj la dekdua horo sonos."

"Cxu vere? Cxu mi dormis?" demandis la Princo, frotante la okulojn.

"Tiel sxajnas," respondis la kato. "Kial vi lasis la korteganaron enfermita en la skatolo?"

"Por diri la veron," konfesis la Princo, "mi timis, ke ili eble cxirkauxkuros sur la planko en la mallumo, kaj--iu eble mangxos ilin erare."

"Nu," respondis la kato, rugxigxante, (se kato *povas* rugxigxi,) "eble vi estas prava. Oni neniam povas scii tion, kio eble okazos. Nun jam estas preskaux la dekdua, kaj ni devas rapidi. Elkuru sur la terason kaj rigardu, cxu la pavino demetis ovon. Se jes, alportu gxin al mi; sed rapidu!"

Frotante la dormon for de la okuloj, la Princo rapidiris por obei. Li efektive trovis ovon, kaj rekurante al la palaco, li jxus atingis la cxambregon, kiam la horlogxo eksonigis la dekduan horon.

"Krevigu gxin precize tra la mezo, kaj faru tion per tri frapoj," ordonis la kato.

La Princo obeis, kaj el la fragmentoj de la sxelo, precize kiam cxesis la lasta horfrapo, elpasis la Feino Kopeto, *energia*, fresxa, vigla, de kapo gxis piedo, kvazaux sxi estus jxus kreita, kaj tute ne kvazaux sxi estus trovinta mallargxa aux kunpremanta sian logxejon en la ovo. Per rapida flirteto sxi ekskuis sian jupon, malpeze saltetis de la tablo, kaj per sia bastoneto frapetis la Princon sur la kapo.

"Nu!" sxi akre diris, "kio pri la Blua Sorcxisto? Cxu vi lin tiom sxatas, kiom vi antauxe supozis?"

"Mi ne scias," balbutis la kompatinda Princo, multe surprizita de la subita apero de la baptopatrino. "Cxu mi diris, ke mi lin sxatas? Mi forgesis--mi volas diri: mi tute *ne* sxatas lin, se vi volas, Baptopatrino."

"Ho!" mokeme ekkriis la maljunulino. "Cxu vere? Tamen, se mi gxuste memoras, antauxnelonge vi efektive sopiris pri vizito de li. Nu do, kio pri la giganto de Bogarru kaj la Komikulo, ambaux intimaj amikoj miaj? Cxu vi sxatis ilin, he? Cxu vi trovis ilin spritaj kaj agrablaj? Cxu ili respektege kondukis kontraux vi, cxar vi estas reala, vivanta princo, he?"

"Vi bone scias ke ne," ekkriis la Princo. "Mi devas diri, Baptopatrino, ke vi montras strangan guston elektante amikojn."

"Cxiu laux sia prefero," senzorge respondis Kopeto. "Mi supozas, ke pli grandan plezuron faris al vi tiu stulta meduzo, aux tiu melankolia latuna simio, aux tiu torditulo; li estas belulo, cxu ne?"

"Mi ja sxatis ilin," brave respondis la Princo; "tiel bonkoraj ili estis. Cxu ili ankaux estas viaj amikoj, Baptopatrino?"

"Nu, jes," diris la feino, dum la okuloj petoleme briletis, "mi opinias ke mi povas diri, ke ni estas iom intimaj."

"Mi duone konjektis," iom timeme provdiris Vanc', "ke ili cxiuj eble estas vi, Baptopatrino."

"Eble vi kredas, ke mi estas speco de vivanta tabelo de multobligado," sxi akre respondis, "aux ke mi posedas tiom da vivoj, kiom ia kato.[4] Flankeparolante, cxu vi nun povas nomi la limojn de la regno?"

[Piednoto 4: Vidu noton, p. 80 (pn. 3).]

"Mi devus povi ilin nomi," respondis la Princo, "mi cxirkauxiris la tutan regnon piede."

"Nu," respondis la Baptopatrino, "sendube la irado ne malutilis al vi. Tio rememorigas al mi: cxu vi jam spertis suficxon?"

"Ho, mi petas, Baptopatrino," kriis Vanc', "mi spertis suficxe da cxio, krom amikeco; kaj ho, Baptopatrino, se vi nur sciigus al mi kiel resxangxi miajn parencojn, ja estas nenio kion mi ne farus. KREDU min, kara Baptopatrino, mi estas knabo tre malsimila al tiu, kiu ne volis lerni la landlimojn, kaj kiu deziris konatigxi kun la Blua Sorcxisto; vere mi estas."

"Ha, ha!" mokridis la feino, kvankam en si mem sxi ne estis pri li malkontenta. "Cxiuokaze, vi estas knabo multe pli malpura. Cxu vi lavis la vizagxon dum via foresto?"

"Mi timas ke mi ne lavis gxin tre ofte," konfesis la humiligxinta Princo. "Vi scias, tiom da aliaj aferoj okupis mian cerbon, Baptopatrino."

"Ba!" ekkriis la feino. "Iru por bani!"

"Sed la korteganoj, Baptopatrino," timeme petis la Princo, "la longedauxra malgrandeco certe ilin tedegis."

"Fi, fi!" akre kriis la Baptopatrino, "kiel sencxese vi ja kantacxas la saman kanton. Tio estas tre maldeca. Tamen, cxar tio ne estas por vi mem, mi konsentas diri al vi, ke gxi estas tre simpla afero, se vi nur scias gxin fari. Ili sidis kun vizagxo kontraux vizagxo, kiam ili malgrandigxis, cxu ne?"

"Jes," diris la Princo, rugxigxante.

"Turnu, do, por ili cxiuj, la dorson kontraux la dorso," malafable diris la feino. "Mi supozis, ke iu malspritulo antauxlonge povus esti suficxe sagxa por fari tion."

Vanc' malfermis la skatolon, kaj tremante pro eksciteco, arangxis siajn parencojn kaj amikojn dorse dorsen en du vicoj.

Puf! La rezultato estis mirakla! Multe pli rapide ol kiam ili malgrandigxis, la etuloj atingis sian antauxan amplekson. Tiam konfuzo ekregis. Kiaj babilado kaj cxirkauxkurado; kiaj manpremoj, gratuloj, kaj cxirkauxprenoj; kiaj riprocxoj kaj frapoj por Vanc', cxar li malgrandigis ilin, kaj poste kiaj kisoj kaj karesoj, cxar li refaris ilin grandaj! Neniam antauxe, nek poste, en ia regxa palaco, okazis tiom da konfuzo kaj bruego.

"Sed, Baptopatrino," nekuragxe demandis Vanc', post kiam la eksciteco suficxe malpliigxis, por ke oni povu denove ekpensi,-- "Sed, Baptopatrino, mi petas, cxu mi povos fari al vi unu demandon?"

"Se gxi estas mallonga," respondis la incitema maljunulino, "kaj ne *tro* malsagxa."

"Nu do," demandis Vanc', "mi tre sxatus ekscii: kion ni povus fari, se la pavino okaze ne estus demetinta ovon?"

"Fi!" kolere diris la Baptopatrino. "Sensencajxo!"

FINO

* * * * *

Errata

kaj sola heredonto de la regno [Originaltekste: herodonto] kie la maljuna perukhava [muljuna] "Kie li logxas?" [Originalteksto havas unuopan citilon.] ne ploris pro cxagreno kaj malsato [cxagxreno] tre malmulte da forto al ili restis [al il restis]

End of Project Gutenberg's Princo Vanc', by Eleanor Putnam and Arlo Bates

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK PRINCO VANC' ***

***** This file should be named 23093.txt or 23093.zip ***** This and all associated files of various formats will be found in: <http://www.gutenberg.org/2/3/0/9/23093/>

Produced by Louise Hope, David Starner, Dave Morgan, Team Esperanto and the Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net> (This book was produced from scanned images of public domain material from the Google Print project.)

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If

you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors,

a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY

- You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to

provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information: Dr. Gregory B. Newby Chief Executive and Director gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in

compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

Princo Vanc', by Eleanor Putnam and Arlo Bates

A free ebook from <http://manybooks.net/>